

JANAKKALA

YLEISKAAVAN TARKISTUS

LÄNTINEN RANTAYLEISKAAVA 2025

Selostus

JANAKKALAN KUNTA
PALVELUTOIMI/MAANKÄYTTÖ

kesäkuu 2007
Valtuusto 24.10.2005 § 97

Janakkalan yleiskaavan tarkistus

LÄNTINEN RANTAYLEISKAAVA 2025

Selostus

Janakkala 2007

ESIPUHE

Janakkalan alueen rannat sijaitsevat suuriin taajamiin nähden edullisesti ja ovat kiinnostaneet loma-asujia jo vuosikymmenien ajan. Loma-asuntomäärän kasvu on merkinnyt tarvetta sovittaa yhteen lomarakentamisen ja yleisen virkistyskäytön sekä luonnonsuojelun tavoitteita. Keskeinen tekijä on ollut vielä jäljellä olevan rakennusoikeuden mahdollisimman oikeudenmukainen jakaminen ja sijoittaminen.

Kaavoituksen lähtökohtina on käytetty mm. luontoinventointeja (1999, 2002), rakennuskulttuuriinventointia (2002-2004), muinaisjäännösten tarkennusinventointia (2003) ja valtuuston hyväksymiä ranta-alueiden suunnitteluperusteita (2000). Kaavaprosessiin kuuluvissa alkuvaiheen neuvotteluissa todettiin kunnan läntisen alueen olevan monialaista kulttuuriseutua, jonka suunnittelussa on pidettävä tavallista tarkemmin silmällä luonnon ja kulttuuriympäristön suojelua. Niinpä rantarakennusoikeuden mitoittamiseen painottuvia suunnitteluperusteita täydennettiin (2003) näiltä osilta, mikä merkitsi mitoittustehokkuuden pienentämistä alavilla alueilla, suojelu- ja virkistysalueilla sekä arvokkailla maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla.

Kaavaehdotuksen mukainen maankäytön ratkaisu tuo ranta-alueelle 134 uutta rakennuspaikkaa, joista 116 on loma-asuntojen ja yhdeksän omakotitalojen rakennuspaikkoja. Loput yhdeksän paikkaa ovat erillisille rantasaunoille. Vaikka rakentamisalueet lisääntyvät ja sulkevat rantaa, jää yhteensä 169 km pituisesta rantaviivasta yli puolet vapaaksi.

Oikeusvaikutteista läntistä rantayleiskaavaa voidaan käyttää suoran rakennusluvan myöntämisen perusteena ranta-alueella. Kunnan itäisellä osalla on ollut jo muutaman vuoden voimassa vastaava rantayleiskaava. Näiden kaavojen väliin jää taajamien maankäyttöön läheisesti liittyvä kunnan osa, jonka rannat tullaan suunnittelemaan taajamien suunnitteluperusteilla.

Janakkala, kesäkuun 21. päivänä 2007

PALVELUTOIMI

Tekniset palvelut

Maankäyttö

Rauno Kononen
kaavoitusinsinööri

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE	
SISÄLLYSLUETTELO	
TAULUKKOLUETTELO	
KARTTALUETTELO	
PERUSSELVITYSLUETTELO	

1 LÄHTÖKOHDAT

	sivu
1.1 Alueen määrittely	9
1.2 Suunnittelutilanne	9
<i>Maakuntakaava</i>	9
<i>Yleiskaavat</i>	9
<i>Ranta-asemakaavat</i>	9
<i>Rakennusjärjestys</i>	9
<i>Pohjakartta</i>	9
1.3 Maanomistus	10
1.4 Nykyinen maankäyttö	10
<i>Kokonaisrakenne ja rakennettu ympäristö</i>	10
<i>Vesihuolto</i>	11
<i>Virkistys</i>	11
1.5 Luonnonympäristö, muinaisjäännökset, rakennusperinne ja maisema	11
<i>Kallio- ja maaperä</i>	11
<i>Vesistöt</i>	12
<i>Pohjavedet</i>	12
<i>Suot</i>	12
<i>Kasvit ja eläimet</i>	13
<i>Muinaisjäännökset</i>	13
<i>Rakennusperinne ja maisema</i>	13
1.6 Ympäristön häiriötekijät	14

2 TAVOITTEET

2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	16
2.2 Maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	16
2.3 Kunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	17
2.4 Mitoitusperusteet	18

3 MAANKÄYTÖN RATKAISUT

3.1 Yleisperustelu ja –kuvaus	20
3.2 Kokonaismitoitus	20
3.3 Rakentamisen alueet	21
3.3.1 Vakituisen asumisen alueet	21
<i>Erillispientalojen alue</i>	21
<i>Tilakeskusten alue</i>	21
<i>Erilliset rantasaunat</i>	21
3.3.2 Loma-asumisen alueet	22
<i>Loma-asuntoalue (RA)</i>	22
<i>Loma-asuntoalue, jolla rakennetun ympäristön peruspiirteet säilytetään (RA-1)</i>	23
<i>Loma-asuntoalue (RA-2)</i>	24
<i>Loma-asunnolle varattava alueen osa (ra)</i>	24
3.3.3 Muut rakentamisen alueet	24
3.3.4 Liikenne ja erityisalueet	25

3.4 Rakentamisen ulkopuoliset alueet	26
3.4.1 Maa- ja metsätalousalueet	26
<i>Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)</i>	26
<i>Maatalousalue (MT)</i>	26
<i>Maisemallisesti arvokas peltoalue (MA)</i>	26
<i>Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU)</i>	27
<i>Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY)</i>	27
3.4.2 Virkistysalueet	28
<i>Lähivirkistysalue (VL)</i>	28
<i>Retkeily- ja ulkoilualue (VR)</i>	28
<i>Uimarannat, venevalkamat ja virkistyskohteet</i>	28
<i>Ohjeelliset ulkoilureitit</i>	29
<i>Ohjeelliset vesiretkeilyreitit</i>	29
3.4.3 Suojelualueet ja –kohteet	29
<i>Luonnonsuojelualue (SL)</i>	29
<i>Muinaismuistoalue (SM)</i>	30
<i>Alue, jolla ympäristö säilytetään (/s)</i>	31
<i>Maisemallisesti arvokas alue (ma)</i>	31
<i>Kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokas alue (sk)</i>	31
<i>Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv)</i>	32
<i>Vesialue (W, W-1)</i>	32
<i>Natura 2000 –verkostoon kuuluva tai siihen ehdotettu alue (nat)</i>	32
<i>Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo)</i>	32
3.5 Maankäyttöluokat	33
4 KAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN	
4.1 Yleiskaavan oikeusvaikutukset	36
4.2 Yleiskaavan käyttö rakennusluvan perusteena	36
4.3 Yleiskaavan toteuttaminen	36
5 KAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	
5.1 Vaikutus yhdyskuntarakenteeseen ja suhde alueidenkäyttötavoitteisiin	37
5.2 Luonnonarvojen vaaliminen	38
5.3 Kulttuuriperinnön ja maiseman vaaliminen	39
5.4 Muinaismuistoalueiden ja -kohteiden vaaliminen	39
5.5 Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys	40
5.6 Sosiaaliset vaikutukset	40
5.7 Taloudelliset vaikutukset	40
6 SUUNNITTELUVAIHEET	
6.1 Tausta	41
6.2 Valmistelu	41
6.3 Ehdotus	43
6.4 Hyväksyminen ja täytäntöönpano	44

TAULUKKOLUETTELO

1. Muinaismuisto- ja rakennuskulttuurikohteet
2. Vesistönsien loma-asuntorakentamisen mitoitus
3. Rannan sulkeutuneisuus
4. Pinta-alat maankäyttömuodoittain
5. Rantaviivan pituus maankäyttömuodoittain
6. Rantayleiskaavalla ratkaistavat uudet rakennuspaikat

KARTTALUETTELO

1. Ote seutukaavasta
2. Ote maakuntakaavaehdotuksesta
3. Ote Tervakosken yleiskaavasta
4. Ote Leppäkosken yleiskaavasta
5. Ote kirkonkylän yleiskaavasta
6. Ote haja-asutusalueen yleiskaavasta
7. Ote Turengin-Viralan osayleiskaavasta
8. Rantayleiskaavalla ratkaistavat rakennuspaikat
9. Maankäyttö 2025 1:10 000 (1:20 000)

PERUSSELVITYS- JA LIITELUETTELO

1. Janakkalan ranta-alueiden suunnitteluperusteet (kunnan valtuusto 19.6.2000 § 58)
2. Ranta-alueiden luontoinventointi 1999 (Teppo Häyhä, Aatto Ratia, Ari Lehtinen)
3. Taajamien luontokohteet 2002 (Enviro Oy/Esa Lammi, Aatto Ratia, Kanta-Hämeen Lintutieteellinen Yhdistys)
4. Rakennusinventointi 2003 (Teija Ahola, Kuuden kunnan rakennuskulttuuri –projekti 2002-2004)
5. Muinaisjäännösten tarkennusinventointi 2002 (Jyri Saukkonen / Museovirasto/Arkeologian osasto)
6. Kantatilaselvitys 2001-2002 (Maanmittauslaitos / Hämeen maanmittaustoimisto)
7. Vesistönsa- ja tilakohtaiset mitoituslaskelmat
8. Jäljennös valtuuston päätöksestä 24.10.2005 § 97 (sekä kh 2.1.2006 § 2 ja 4.9.2006 § 239)
9. Jäljennös hallinto-oikeuden päätöksestä 12.6.2006 numero 06/0386/2

Valokuvat

kannessa Valajärven uimaranta ja loma-asutusta (LT)

muut kuvat Ahola, Teija (TA)
 Kononen, Rauno (RKK)
 Ratia, Aatto (AOR)
 Turkka, Leena (LT)

1 LÄHTÖKOHDAT

1.1 Alueen määrittely

Janakkalan läntistä rantayleiskaavakokonaisuutta rajaa etelässä, lännessä ja pohjoisessa kunnanraja Puujoelta Ojajärven ja Haapajärven kautta moottoritielelle. Idässä ovat rajana kirkonkylän, Turengin, Leppäkosken ja Tervakosken alueet.

Siihen eivät kuulu myöhemmin taajamien yhteydessä suunniteltavat osat Hiidenjoesta, Puujoesta, Tervajoesta sekä Alasjärvestä, Kuotolanjärvestä ja Sokslammista, eivätkä oikeusvaikutteisiin yleiskaavoihin jo sisältyvät Someronlammit, Sälilampi, Likolampi ja Hiidenjoen osa.

Varsinainen yleiskaava-alue käsittää ainakin järvien, lampien ja jokien ranta-alueen, joka ulottuu keskimäärin 200-300 metrin päähän rannasta. Nykyiset yleiskaavat tulevat tässä yhteydessä uusituiksi näiden ranta-alueiden osalta.

1.2 Suunnittelutilanne

Maakuntakaava

Kanta-Hämeen viides seutukaava on vahvistettu 1.10.1998 (kartta 1). Tämän korvaava maakuntakaava (kartta 2) on hyväksytty 29.11.2004, ja se on vähäisesti muutettuna vahvistettu 28.9.2006 valtioneuvostossa.

Yleiskaavat

Suunnittelualue sisältyy valtuuston hyväksymiin oikeusvaikutuksettomiiin yleiskaavoihin (Tervakoski, Leppäkoski ja kirkonkylä 24.8.1981, haja-asutusalue 24.1.1983 ja Turenki-Virala 7.12.1992). Otteet yleispiirteisistä ja jo suureksi osaksi vanhentuneista yleiskaavoista ovat kartoissa 3-7. Aluetta sivuaa Puujoen yhdellä osalla oikeusvaikutteinen Turengin-Someronvuoren osayleiskaava.

Koko Ojajärvelle on laadittu 1970-luvulla rantayleissuunnitelma rantakaavoituksen pohjaksi.

Ranta-asetmakaavat

Alueella on 17 ranta-asetmakaavaa, jotka sijoittuvat 17 järven tai joen rantaan.

Rakennusjärjestys

Maankäyttö- ja rakennuslain voimaantulon jälkeen uusittu rakennusjärjestys on hyväksytty valtuustossa 6.10.2003 ja se on tullut voimaan 1.12.2003.

Pohjakartta

Suunnitelman pohjakarttana käytetään maanmittauslaitoksen rasterimuotoista maastotietokantaa.

1.3 Maanomistus

Alueen rannat ovat pääasiassa metsäyhtiöiden, yksityisten maa- ja metsätalouden harjoittajien sekä loma-asukkaiden omistuksessa. Janakkalan kunta omistaa ranta-alueita Leppäkosken Rahitunlammilla (uimaranta ja pohjaveden ottamo), Tervakosken Sokslammilla (uimaranta), Valajärven Huvikummulla (entisen tanssilavan alue) ja Piikakivenharjulla (uimaranta), Hyvikkälänjoella, Räikälässä (entisen kievarin alue) ja Jokilanjoen alajuoksulla. Riihimäen kaupunki omistaa leirialueen Viralanjärvellä.

Tilojen omistajat ja heidän osoitetietonsa ilmenevät kantatilaselvityksestä (perusselvitys 6).

1.4 Nykyinen maankäyttö

Kokonaisrakenne ja rakennettu ympäristö

Suunnittelualue tukeutuu kunnan päätaajamien (Turenki ja Tervakoski) palveluihin (kartta 8). Julkisia palveluja (mm. kyläkoulu) on myös Leppäkosken, kirkonkylän, Viralan ja Vähikkälän kylissä.

Läntiseen rantayleiskaavaan kuuluu 28 järveä tai lampea ja yhdeksän/kymmenen jokea (taulukko 2). Kartalta mitattua rantaviivaa sisältyy suunnittelualueeseen 169 km, josta jokien osuus on noin 75 km.

Rakentamista on vanhastaan melkein kaikkien suunnittelualueen järvien ja lampien rannoilla. Vain kymmenkunta lampea ja Renkajoen Janakkalan puoleinen osa ovat säästyneet kokonaan rakentamiselta. Laajoja vapaita alueita on myös Haapajärvellä, Kernaalanjärvellä, Alasjärvelle, Toivanjoella, Puujoella ja Hiidenjoella.

Paljon rakennettuja vesistönsia ovat Ojajärvi, Valajärvi ja Kernaalanjärvi. Myös Suojärvellä, Viralanjärvellä, Rehakalla, Joutjärvellä, Leipijärvellä ja Kesijärvellä sekä Hyvikkälänjoella on huomattava määrä loma-asuntoja. Tiukan määritelmän mukainen rannan sulkeutuneisuus on nykyisen rakentamisen ja ranta-asemakaavojen varausten jälkeen keskimäärin 37 % (järvillä 47 % ja joilla 23 %). Sulkeutuneimmat ovat Leipijärvi, Kesijärvi, Valajärvi, Hyvälampi, Suojärvi, Joutjärvi ja Rehakka (taulukko 3).

Jo ratkaistu (v. 2002 lopun rakennuskannan, 768 asuntoa, ja ranta-asemakaavojen uusien rakennuspaikkojen, 138 kpl, toteuttamisen mukainen) koko suunnittelualueen rantojen asuntotiheys on keskimäärin 4,88 (muunnettua) rakennuspaikkaa kilometrille todellisen rantaviivan mukaan ja 8,13 rp/km muunnetun rantaviivan mukaan. Laskelmassa ei tällöin ole erityisesti painotettu suunnittelualueella olevia muutamia leirikeskuksia.

Vuoden 2002 lopun 768 asunnosta oli pysyviä asuntoja 173 kpl ja loma-asuntoja 595 kpl. Vain viitisentoista loma-asuntoa on valmistunut ennen sotia. Ne sijoittuvat yksittäisesti eri puolille suunnittelualueetta.

Suurin osa ranta-asemakaavojen toteuttamattomista rakennuspaikoista sijoittuu Haapajärvelle, Rehakalle ja Valajärvelle.

Pysyvän ja loma-asutuksen tihentymiä on kirkonkylällä (Kuotolanjärvi), Tarpisissa (Kernaalanjärvi) ja Tervakoskella (Sokslampi). Myös Viralassa (Viralanjärvi) ja Rehakassa (Rehak-

ka) kyläalueet ulottuvat ranta-alueille. Suunnittelualuetta on supistettu työn kuluessa jättämällä pois osa Kuotolanjärven kirkonkylän puoleisesta rannasta.

Vesihuolto

Rahitun pohjavedenottamo ja kirkonkylän jätevedenpuhdistamo sijoittuvat suunnittelualueelle. Alueella ei kuitenkaan ole kunnallista vesihuoltoverkostoa. Lähimmäksi aluetta ulottuvat Tervakosken, Leppäkosken ja kirkonkylän verkostot. Janakkalan kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelmassa on esitetty rantayleiskaava-alueita koskevinä selvittämisaueina Virala ja Uhkoila.

Virkistys

Kuntalaiset ovat perinteisesti käyttäneet ulkoiluun mm. Tervakosken Luulionvuorta ja Lamminmaata sekä Leppäkosken Rahitunlammia. Myös Kernaalanjärven Hiisinkärkeä ja Valajärven vanhan tanssilavan aluetta käytetään ulkoiluun. Puujokea ja Jokilan-, Kosken- ja Räikälänjokea sekä Hiidenjokea käytetään melontareitteinä. Leppäkoskelta saakka on veneilylle sopiva yhteys Vanajaveteen (yleinen paikallisväylä) ja sitä kautta Kokemäenjoen vesistöalueelle.

Maisema Mustalammin näköalakalliolta (AOR)

1.5 Luonnonympäristö, muinaisjäännökset, rakennusperinne ja maisema

Kallio- ja maaperä

Janakkalan kallioperä kuuluu Hämeen liuskealueeseen. Sitä halkovat useat luode-kaakko –suuntaiset murrosvyöhykkeet, jotka näkyvät samansuuntaisina järvi-jonoina, suoaltaina ja jokilaaksoina. Hangastenmäen seinämä Räikälänjoen varrella on esimerkki murroslaakson kalliojyrkänteestä. Valtioneuvoston hyväksymään Natura 2000 –verkostoon kuuluvia kallioita on Tervakosken läheisillä alueen osilla.

Nielulammin kalliopaljastuman laki Lamminmaalla (AOR)

Toinen Salpausselkä kulkee Janakkalan halki epäyhtenäisenä vyöhykkeenä lounaasta koilliseen. Sen reunamoreeneista on esimerkkinä Ojajärven ja Kesijärven välinen kannas. Luodekaakko –suuntaiset pitkittäisharjut jäävät pääosin ranta-alueiden ulkopuolelle. Hienojakoiset hiesu- ja savikerrostumat täyttävät laaksoja.

Vesistöt

Janakkalan vesistöt kuuluvat Kokemäenjoen päävesistöalueeseen. Keskusjärvenä toimiva Kernaalanjärvi vastaanottaa eri suunnista valuvien latvavesireittien vedet, ja päästää ne Hii-denjokea pitkin Vanajaveteen. Tulovirtaamaltaan suurin joki on Leppäkosken kautta Vettensjakamoon laskeva Puujoki. Etelästä Lopen puolelta (ml. Leipijärvi, Ojajärvi ja Kesijärvi) tuo vesiä Toivanjoki, joka laskee Alasjärven ja Tervajoen kautta Kernaalanjärven eteläpäähän. Lännestä Lopen ja Rengon puolelta (ml. Valajärvi) alkunsa saava Haapajärven reitti laskee vetensä Hyvikkälän/Tuulensuunjoen kautta Kernaalanjärven länsirannalle. Järveen laskee luoteesta Räikälänjoki, jolla on laaja valuma-alue Hattulan-Hämeenlinnan-Rengon suunnalla. Vesistönsien käyttökelpoisuus virkistykseen, veden laadun perusteella, vaihtelee välillä hyvä – välttävä.

Pohjavedet

Suunnittelualue ulottuu neljälle yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeälle pohjavesialueelle (Tarinmaa, Linnamäki, Kyöstilänharju, Uhkoila) ja neljälle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella (Virala, Aseminummi, Valajärvi, Launonen).

Suot

Suunnittelualue kuuluu suoaluejaossa rannikon kermikeitaiden vyöhykkeeseen. Lähes kaikki suot on ojitettu. Erilaiset luhdet ovat rantojen lähellä yleisimpiä soita. Isosorsimo on levittäytynyt rantaluhtien valtalajiksi Kernaalanjärven lähistöllä. Muutamien pikkujärvien ja lampien rannoilla on säilynyt pieniä rämeitä ja nevoja.

Meanderoivan Räikälänjoen luhtaa (AOR)

Kasvit ja eläimet

Suunnittelualue kuuluu eteläboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen ja Etelä-Hämeen luonnontieteelliseen eliömaakuntaan. Metsät ovat etenkin rantojen lähellä useimmiten tuoretta tai lehtomaista kangasta. Lehdot ovat harvinaisia ja pienialaisia.

Luonnon näkökulmasta voidaan osa-alueista nostaa esille mm. linnuston kannalta Toivanjoen (kuuluu Natura 2000 –verkostoon) ja Haapajärven alueet, koskiluonnon osalta Jokilanjoki-Koskenjoki, kallioiden osalta Nielulampi-Mustalammi ja Sokslampi-Alasjärvi (kuuluu Natura 2000 –verkostoon), sekä kartanoiden perinteikkäät luonto- ja kulttuurialueet (Kernaalanjärvi-Kuotolanjärvi, Viralanjärvi, Haapajärvi-Rehakka, Puujoki-Hiidenjoki).

Koko kunnan rantayleiskaavoitusta varten on tehty v. 1999 ranta-alueiden luontoinventointi (perusselvitys 2). Janakkalan taajamien luontokohteet –inventointiraportissa v. 2002 on suunnittelualueeseen sisältyvänä osana Rahitunlammi ja suunnittelualueita sivuvavina osina Puujoen rantalehto ja jokivarsimetsä, Alasjärven Luulionlahti ja Kuosarinlahti sekä Sokslammin Mustakallio (perusselvitys 3).

Muinaisjäännökset

Suunnittelualueella sijaitsee useita muinaismuistolailta rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä (taulukko 1). Tiedot perustuvat Museoviraston rekisteriin. Viimeisin täydennystieto on vuonna 2002 tehdystä tarkennusinventoinnista (perusselvitys 5).

Rakennusperinne ja maisema

Huomattavan suuri osa suunnittelualueesta on maaseudun kulttuurimaisemaa, joka sijoittuu kunnan keskusjärvenä toimivan Kernaalanjärven ja siihen laskevien jokien sekä Hiidenjoen ympäristöön. Kernaalanjärvellä on myös rakennettua mökkimaisemaa, mutta erityisen paljon sitä on kunnan lounaisten järvien rannoilla. Rakentamatonta luonnonmaisemaa on vain muutamien lampien rannoilla ja jonkin verran lisäksi Renkajoella, Alasjärvellä ja Toivanjoella.

Valtioneuvoston periaatepäätökseen (1995) valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista ja maisemahoidon kehittämistä sisältyy Hakoisten – Kernaalan maisema-alue, jonka kiin-

topisteenä ovat Hakoisten linnavuori ja kartano sekä Kernaalanjärven pohjoisosa. Alueeseen sisältyvät lisäksi Monikkalan ja Vanantaan kartanot sekä harmaakivikirkko ja sitä ympäröivä kylä. Hämeen maakunnallisen maisemaselvityksen (2003) pohjalta on maakuntakaavoituksessa esitetty lisäksi maakunnallisesti arvokkaina maisema-alueina Toiva – Vähikkälä – Loppinen –alue ja jokivarsivyöhykkeet em. Hakoisten – Kernaalan maisema-alueesta Viralan kautta Katiskoskelle, Hyvikkälän kautta Haapajärvelle, Uhkoilan kautta Tervakoskelle, Leppäkosken kautta Uittamolalle, ja Hiidenjoen kautta Turenkiin.

Valtakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia ympäristöjä ovat museoviraston ja ympäristöministeriön inventoinnin (1993) mukaan Hakoisten – Tarinmaan kulttuurimaisema sekä Viralan ja Irjalan kartanot kulttuurimaisemineen. Suunnittelualuetta sivuaa myös Leppäkosken kartano ja kulttuurimaisema. Maakunnallisesti arvokkaaseen rakennusperintöön (Rakennettu HÄME, Hämeen liitto 2003) kuuluvat lisäksi Hyvikkälän kylä ja kulttuurimaisema, Napialan - Uhkoilan ja Toivan kulttuurimaisemat sekä vanha Meritie. Suunnittelualuetta sivuaa myös Sipilän kartano Leppäkoskella. Valtakunnallisten ja maakunnallisten inventointien lisäksi on suunnittelualueen rakennusperinteen arvot selvitetty kuuden kunnan yhteiseen inventointiin liittyen v. 2002 (perusselvitys 4). Inventointikertomukseen on kertynyt kaikkiaan 31 suunnittelualuetta koskevaa tai sivuavaa kohdetta tai aluetta.

Monikkalan viljelysmaisemaa (TA)

1.6 Ympäristön häiriötekijät

Kaava-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ovat moottoritie, rautatie ja turpeen otto-alue. Näiden aiheuttamat melu- ja pölyhaitat ulottuvat suunnittelualueelle.

Lähimaisemaa pilaa mm. ranta-alueen sorakuoppa, joskin siellä ovat kesäasukkaina törmäpääskyt. Kaukomaisemassa erottuu mm. kaava-alueen ulkopuolinen pääharjujakson sorakuoppa.

Tytynlammin sorakuoppa (AOR)

Horisontissa oleva Matinvuori Joutjärven kalliolta nähtynä (AOR)

2 TAVOITTEET

2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Tämän kaavan tehtävää ja aluetta koskevia yleisiä valtakunnallisia tavoitekokonaisuuksia ovat ainakin kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat. Myös yhteysverkkoihin kohdistuu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Osa tavoitteista ilmenee kohdasta 1.5.

Koska rantojenkäytöllä on oleellinen merkitys niin virkistysmahdollisuuksille kuin ranta-luonnon säilymiselle, rantaan tukeutuva loma-asutus mitoitetaan siten, että turvataan luonto-arvoiltaan merkittävien ranta-alueiden säilyminen sekä loma-asumisen viihtyisyys. Tätä valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta konkretisoiden on kunnan ranta-alueiden suunnittelupe-
rusteista tarkistettu alaspäin luontoarvoltaan arvokkaiden ranta-alueiden osalta (2.4 Mitoitusperusteet, 5. ja 6. kappale). Loma-asutuksen viihtyisyyssnäkökulmaa palvelevat mm. rannan muodon ja rakennettavuuden huomioon ottaminen (2.4 Mitoitusperusteet, 2. ja 3. kappale).

Alueidenkäytössä otetaan huomioon pohja- ja pintavesien suojele- ja käyttötarpeet.

Valtioneuvoston päätöksiin tai viranomaisten inventointeihin sisältyvinä kohteina on suunnittelualueella mm.

- kulttuuri- ja perinnemaisemia,
- kiinteitä muinaisjäännöksiä.
- arvokkaita kallioalueita, ja
- jalopuumetsiä, lehtoja ja ketoja.

2.2 Maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Suunnittelualuetta erityisesti koskettavina tavoitteina on maakuntakaavassa mainittu mm.

- vesivarojen kestävä käyttö,
- vapaa-ajanalueiden verkosto,
- maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen, sekä
- virkistysalueiden riittävyys.

Osa tavoitteista ilmenee lähemmin kohdasta 1.5.

Vahassa seutukaavassa on osoitettu suunnittelualueelle

- virkistysalueita,
- matkailupalvelujen alue,
- suojelualueita,
- muinaismuistoalueita,
- pysyvä pelto,
- ulkoilun moninaiskäyttöalue,
- pohjavedenottamon alue ja useita yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä pohjavesialueita,

- arvokkaita maisema-alueita,
- varaukset tieliikenteen väylille, pääsähkolinjoille ja –kaasulinjalle, ja
- ohjeelliset ulkoilu- ja retkeilyreitit.

Seutukaavaan verrattuna on maakuntakaavassa myös

- linnustollisin perustein luonnonsuojeluvaraukset Haapajärvellä, Kernaalanjärven ympäristössä ja Toivanjoen yläjuoksulla,
- natura-alueita,
- arvokkaita kallioalueita,
- merkittäviä yhtenäisiä peltoalueita,
- kulttuurimaisemia,
- rakennetun kulttuuriympäristön tai kulttuurihistorian kannalta tärkeitä alueita,
- maaseudun kehittämisen kohdealueita,
- arvokkaita vesialueita,
- veneväyliä,
- melontareittejä, ja
- museoteitä.

2.3 Kunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Suunnittelu on jatkoa Janakkalan itäisestä osasta alkaneelle rantayleiskaavoitukselle. Kaava-alueeksi on valittu rannoiltaan maanomistuksellisesti riittävän laaja kokonaisuus, jotta rakennusoikeuksia pystytään tarvittaessa siirtämään ja varmistamaan myös yhtenäisten rakentamiselta vapaiden alueiden säilyminen.

Suunnittelussa pyritään vaalimaan tehtyjen inventointien (maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön näkökulmasta) arvokkaiksi toteamia alueita.

Suunnitelmalla osoitetaan maanomistajakohtaisesti ranta-alueella tapahtuva kohtuullinen ja tasapuolisuuteen perustuva lisärakentaminen ottaen huomioon luonnonolosuhteet, alueen rakentamisolosuhteet ja kantakiinteistön jo käyttämä rakennusoikeus. Tällöin kiinnitetään huomiota myös maatalouteen hyvin soveltuviin alueisiin, maisemallisesti arvokkaisiin pelto-alueisiin ja ulkoilun ohjaamistarpeeseen.

Rakentaminen pyritään sijoittamaan olevan tiestön ja asutuksen yhteyteen.

Suunnitelmalla pyritään säilyttämään riittävät vapaa-alueet ajatellen venevalkamia, uimaran-toja, muita perinteisiä rantautumispaikkoja ja jokamiehen oikeudella liikkumista.

Tavoitteena on oikeusvaikutteinen yleiskaava, jota voi käyttää ranta-alueella sijaitsevilla omakoti- ja loma-asuntoalueilla rakennusluvan myöntämisen perusteena.

2.4 Mitoitusperusteet

Mitoituksella tarkoitetaan tässä yhteydessä rantarakentamisen määrän ja sijainnin määrittelyä. Rakennusluvan myöntäminen suoraan yleiskaavan perusteella edellyttää yleiskaavan laatimista siten, että rakennuspaikkojen määrä lasketaan tila- ja maanomistusyksikkökohtaisesti, että eri maanomistajia kohdellaan tasapuolisesti ja että turvataan riittävien ranta-alueiden säilyminen rakentamattomina.

Kunnan valtuusto on hyväksynyt 19.6.2000 § 58 rantayleiskaavoituksessa käytettävät suunnittelutavoitteet ja loma-asuntomäärän mitoituksen vaihtoehdon 2 mukaisessa muodossa (perusselvitys 1). Niissä on kunnan alue jaettu rantarakennusoikeuksien laskemiseksi mitoitusvyöhykkeiksi ottaen yleisellä tasolla huomioon vesistönsien koko, sijainti sekä virkistys- ja luonnonolosuhteet. Vyöhykkeille on valittu tiheysarvot, jotka ilmoittavat rakennuspaikkamäärän rantaviivan pituuteen suhteutettuna. Tiheysarvoja valittaessa on otettu huomioon se, että tiheys ilmoitetaan paitsi muoto- niin **myös rakentamiskelpoisuuskertoimella muunnettua rantaviivaa kohti**. Näin ilmoitetut mitoitusarvot saattavat näyttää korkeilta ns. yleisen mitoitustavan lukuihin verrattuina. Mitoitustapoja on vertailtu edustavalla Viralanjärven esimerkillä (taulukko ja kartta tekstin jälkeen). Ns. yleisen mitoitustavan mitoitusperuste (6) toisi kyseiselle järvelle kaikkiaan yhden loma-asunnon vähemmän kuin käytetyn mitoitustavan mitoitusperuste (9). Samalla on kuitenkin syytä muistaa, että ns. yleisen mitoitustavan tiheysarvona käytetään jopa seitsemää loma-asuntoa (siten) muunnettua rantaviivakilometriä kohti. Näin ollen tässä kaavaprosessissa käytetty tehokkain mitoitusluokka (9) vastaa ns. yleisen mitoitustavan tehokkainta luokkaa (6-7).

Vesistönsien mitoituksen sisäiseksi jakamiseksi maanomistajakohtaisesti on päätetty kertoimet, joilla muunnetaan erimuotoiset ja eri tavalla rakentamiskelpoiset rantaviivat tilakohtaisesti vertailukelpoisiksi. Näillä mitoitusperusteilla syntyvän tilakohtaisen laskennallisen lomarakenuspaikkamäärän ja rakennettujen paikkojen erotus ilmoittaa tilalla jäljellä olevan rantarakentamismahdollisuuden. Maanomistajien tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi tilan jäljellä oleva rakennusoikeus määritetään ns. kantakiinteistöperiaatteella tilanteessa 1.7.1959, jolloin rakennuslaki tuli voimaan. Kantakiinteistön alueella tuon ajankohdan jälkeen erotetut rakennuspaikat luetaan käytetyksi rakennusoikeudeksi, joka kohdistuu nykyisiin tiloihin sen mukaan mitkä niistä ovat saaneet hyödyn rakennuspaikoista. Rasitus kohdistuu siis siihen tilaan, josta rakennuspaikat on erotettu ja kyseisestä tilasta myöhemmin muodostettuihin tiloihin. Vaikuttamismahdollisuuksien puuttumisen vuoksi eivät muodostetut rakennuspaikat pienennä kantakiinteistöstä aiemmin muodostettujen tilojen rakennusoikeutta.

Sekä olevien että tulevien rakennuspaikkojen etäisyys rannasta otetaan myös huomioon kertoimilla. Ilman korttelimerkintää olevat erilliset rantasaunojen rakennuspaikat vievät yhden loma-asunnon mitoituksen sellaisenaan tai yhdessä kaukana rannasta olevan päärakennuksen kanssa. Laskennalliset mitoitusluvut otetaan huomioon siten, että kymmenesosissa viisi tai enemmän pyöristyy ylöspäin täyteen kokonaislukuun ja viittä vähemmän pyöristyy alaspäin täyteen kokonaislukuun.

Läntisen rantayleiskaavan prosessiin kuuluvissa alkuvaiheen viranomaisneuvotteluissa todettiin suunnittelualueen olevan kunnan itäisen rantayleiskaavan alueesta poikkeavaa monialaista kulttuuriseutua, jonka suunnittelussa on pidettävä tavallista tarkemmin silmällä luonnon ja kulttuuriympäristön suojelua.

Tekninen lautakunta onkin täydentänyt 2.12.2003 § 156 suunnitteluperusteita suojelu-, virkistys-, kulttuuri- ja maisema-alueita sekä rakennuskelvottomia alueita koskevilta osilta. Täydennys merkitsi

- arvokkailla maa- ja metsätalousvaltaisilla (MT, MA, MU, MY) alueilla 30 prosentin pienennystä mitoitukseen,
- suojelu- ja virkistysalueiden kohdalla laskennallista mitoitusta kolme rakennuspaikkaa per muunnettu rantakilometri, ja
- laskennallisen rakennusoikeuden poistumista kokonaan laajoilta alavilta soilta.

Alueella olevien 17 oikeusvaikutteisen ranta-asemakaavan alueella maankäyttöä säätelee ranta-asemakaava. Ranta-asemakaavojen ratkaisut pidetään yleiskaavoituksessa ennallaan eikä niiden rakennusoikeus vaikuta ranta-asemakaavan ulkopuolisen suunnittelualueen rakennusoikeuteen.

3 MAANKÄYTÖN RATKAISUT

3.1 Yleisperustelu ja –kuvaus

Suunnitteluperiaatteiden mukaisella rantayleiskaavalla osoitetaan maankäytön pääperiaatteet ja ratkaistaan koko ranta-alueen rakentamisen määrä ja sijainti maanomistajakohtaisesti (kartta 9).

Yleiskaava-alueen pinta-ala on runsas 6200 hehtaaria, josta vesialuetta on vajaa 2200 hehtaaria. Rantaviivan pituus on kartalta mitattuna 169 km, josta jokien osuus on 75 km. Suunnitteluperusteiden mukaisesti muunnettu rantaviivan pituus on noin 101 km.

3.2 Kokonaismitoitus

Vuoden 2002 lopussa kaava-alueella olleesta 768 asunnosta oli pysyviä asuntoja 173 kpl ja loma-asuntoja 595 kpl. Ranta-asemakaavoissa oli tuolloin vielä toteuttamattomia rakennuspaikkoja noin 130 kpl. Poikkeamispäätöksiä ja rakennuslupia oli lisäksi puoli tusinaa.

Valmisteluaineiston ja alustavan kaavaluonnoksen perusteella käydyissä neuvotteluissa on kaksi maanomistajaa ilmoittanut jättävänsä osan laskennallisesta rantarakennusoikeudestaan käyttämättä. Nämä 20 rakennuspaikkaa vastaavat alueet osoitetaan kaavaehdotuksessa rakentamisen ulkopuolisiksi alueiksi (Kernaalanjärvi, Tuulensuunjoki, Räikälänjoki, Viralanjärvi, Nielulampi).

Tällä rantayleiskaavalla ratkaistaan 134 uutta rakennuspaikkaa, ja samalla poistuu viisi vanhaa rakennuspaikkaa (taulukot 2 ja 6, kartta 8). Yli puolet rakennuspaikoista sijoittuu järvien ja lampien rannoille ja alle puolet jokien rannoille. Enimmät lisäykset kohdistuvat Hiidenjoelle (17), Haapajärvelle (16) ja Puujoelle (14). Uudet rakennuspaikat jakautuvat yhdeksälle omakotitalolle, 116 loma-asunnolle ja yhdeksälle erilliselle rantasaunalle.

Rantayleiskaavan lopullinen rakennuspaikkamäärä on 1035 kpl. Rantojen asuntotiheydeksi muodostuu keskimäärin 5,57 rakennuspaikkaa kilometrille todellisen rantaviivan mukaan ja 9,27 rp/km muunnetun rantaviivan (ks. kohta 2.4) mukaan. Yleiskaavan ratkaisu kasvattaa tiheyttä keskimäärin 0,68 rp/km, mikä merkitsee noin 14 prosentin lisäystä aikaisempaan.

Tiukan määritelmän mukainen rannan sulkeutuneisuus (taulukko 3) on nykyisen rakentamisen ja ranta-asemakaavojen toteutuksen jälkeen 37 % (järvillä 47 % ja joilla 23 %). Rantayleiskaavan toteutuminen toisi sulkeutunutta rantaa lisää vain kahdeksan prosenttiyksikköä, minkä jälkeen vapaan rannan osuus olisi 55 % ja sulkeutuneen rannan osuus 45 % (järvet 53 % ja joet 33 %). Sulkeutuneimmat järvet ovat tämän jälkeenkin Leipijärvi (96 %) ja Kesijärvi (95 %).

3.3 Rakentamisen alueet

Kaavan mukaiset rakentamisalueet ovat suurimmaksi osaksi tulleet varatuiksi jo nykyisellä rakentamisella ja lukuisilla ranta-asemakaavoilla. Yleiskaavassa ei ole pääsääntöisesti esitetty muutoksia yksityiskohtaisten ranta-asemakaavojen ratkaisuihin. Tämä ilmenee kyseisten korttelialueiden käyttötarkoitusmerkinnässä tunnuksista ”-r”.

Oikeusvaikutteista rantayleiskaavaa voi käyttää ranta-alueella sijaitsevilla AO-, AM-, P-, RA-, RA-1- ja RA-2 –alueilla sekä erillisen rantasaunan kohdamerkinnällä osoitetulla alueella rakennusluvan myöntämisen perusteena (MRL 72 §).

Rantayleiskaavan aluerajaukset ovat suunnittelutarkkuudesta johtuen siten ohjeellisia, että rakennuslupavaiheessa voidaan rajauksesta vähäisesti poiketa kaavassa osoitetun rakennuspaikan sisällä, jos se maastosuhteiden ja ympäristön kannalta on edullista eikä aiheuta haittaa alueen muille maanomistajille tai rantojen käytölle.

Rakennuslupaa myönnettäessä on otettava huomioon myös kastumiselle alttiiden rakenteiden korkeussuhde ylimpiin tulvakorkeuksiin (MRL 116 §). Suositeltavat alimmat rakentamiskorkeudet esitetään suurimpien järvien ja jokien osalta kaavamääräyksissä.

3.3.1 Vakituisen asumisen alueet

Erillispientalojen alue

Yleiskaavaan sisältyy yhdeksän uutta omakotirakennuspaikkaa, jotka liittyvät olemassa olevaan asutukseen ja sijoittuvat Viralanjärvelle (3), Rahakkaan (2), Kuotolanjärvelle (1), Sokslammille (1), Kesijärvelle (1) ja Leipijärvelle (1). Näistä vain kahdella rakennuspaikalla on oma ranta. Alueet varataan erillispientaloja varten merkinnällä AO, jonka jälkeinen luku ilmoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Rakennuspaikkojen ohjeellinen sijainti korttelissa osoitetaan kohdamerkinnöillä. Uuden rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 3000 m² ja rantaviivapituuden vähintään 50 m. Kaavamääräyksistä ilmenee rakennustehokkuus, mikä on rakennusjärjestyksen mukainen 7 %. Kerrosala voi kuitenkin olla vähintään 150 m² ja enintään 350 m².

Tilakeskusten alue

Uusia tilakeskuksia ei esitetä ranta-alueelle. Nykyiset keskukset osoitetaan maatilojen talouskeskusten aluemerkinällä (AM) ja kohdamerkinnällä. Rakennuspaikan asuntojen enimmäismäärä on kaksi. Rakentamistehokkuudessa noudatetaan rakennusjärjestystä.

Erilliset rantasaunat

Yleiskaavakartalla esitetään kohdamerkinnöillä maa- ja metsätalousvaltaisella alueella käytössä olevien (33) ja uusien (9/13) erillisten rantasaunojen rakennuspaikat, joilla on toiminnallinen yhteys AO-, AM- tai RA-alueella olevaan pysyvään asuntoon. Nämä saunat on otettu huomioon rantarakentamisen määrää koskevissa mitoituslaskelmissa. Muita erillisiä rantasaunoja ei saa rakentaa maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle. Erillisen saunan kerrosala saa olla enintään 25 m².

3.3.2 Loma-asumisen alueet

Loma-asumisen määrä ilmenee kohdista 3.1 ja 3.2 sekä taulukoista 2 ja 6. Uusia loma-asuntoaikoja on kaikkiaan 116 kpl, joista 89 rakennuspaikalla on oma ranta. Aluevarausmerkinnät ovat R, RA, RA-1, RA-2 ja RM sekä alamerkintä ra.

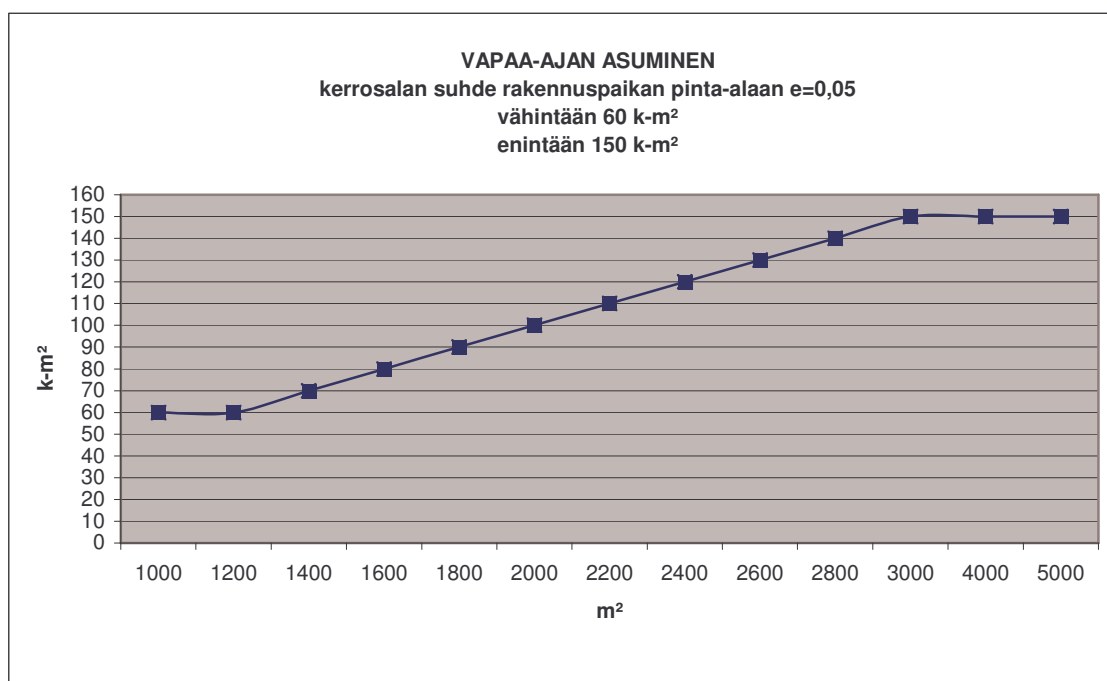
Loma- ja matkailualueen yleismerkinnällä R osoitetaan Alasjärven ja Kesijärven vanhat yhteisöjen lomapaikat. Kesijärven alue on myös ranta-asemakaavoitettu. Alasjärven alue on seurakunnan käyttämä Poukapiirtti, joka sijaitsee Natura 2000 –alueen keskellä. Näiden alueiden tarkempi maankäyttö onkin tarkoitettu ratkaistavaksi ranta-asemakaavalla. Matkailualueiden merkinnällä RM osoitetaan Viralanjärven länsipäässä oleva Riihimäen kaupungin omistama leirikeskus, jonka tarkempi maankäyttö tulisi ratkaista ranta-asemakaavalla.

Loma-asuntoalue (RA)

Tavanomainen loma-asuntoalue osoitetaan merkinnällä RA, jonka jälkeinen luku ilmoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Rakennuspaikkojen ohjeellinen sijainti korttelissa osoitetaan kohdamerkinnöillä.

Uuden rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 3000 m² ja rantaviivapituuden vähintään 50 m. Rakennuspaikalle saa rakentaa yksiasuntoisen lomarakennuksen, vierasmajan sekä saunarakennuksen ja muita talousrakennuksia. Asuin- ja talousrakennusten keskinäinen suhde kokonaiskerrosalaan on 80/20 %.

Kaavamääräyksistä ilmenee rakennustehokkuus, mikä on rakennusjärjestyksen mukainen 5 %. Yhteenlaskettu kerrosala saa kuitenkin olla enintään 150 m². Pienellekin rakennuspaikalle (<1200 m²) saa kuitenkin rakentaa 60 k-m². Erillisen saunan kerrosala saa olla enintään 25 m² ja vierasmajan kerrosala enintään 15 m².

Loma-asuntoaluevaraus Puujoen Holmukreeninlahden itärannalla (RKK)

Loma-asuntoalue, jolla rakennetun ympäristön peruspiirteet säilytetään (RA-1)

Ensimmäisten selkeästi omia aluekokonaisuuksia muodostavien, sotien jälkeisten vuosikymmenten, mökkialueiden rakennuskannan tunnuspiirteet (lautaverhous, satulakatto, kuisti- ja verantaratkaisut) löytyvät Kernaalanjärven lounaisrannan alueelta. Merkinnällä RA-1 osoitella alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota rakennettuun ympäristöön. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että uudisrakentaminen sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaleiltaan sopeutuu aluekokonaisuuteen.

Merkinnän RA-1 jälkeinen luku ilmoittaa rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Rakennuspaikkojen ohjeellinen sijainti korttelissa osoitetaan kohdemerkinnöillä.

Rakennuspaikalle saa rakentaa yksiasuntoisen lomarakennuksen, vierasmajan sekä saunarakennuksen ja muita talousrakennuksia. Asuin- ja talousrakennusten keskinäinen suhde kokonaiskerrosalaan on 80/20 %.

Kaavamääräyksistä ilmenee rakennustehokkuus, mikä on rakennusjärjestyksen mukainen 5 %. Yhteenlaskettu kerrosala saa kuitenkin olla enintään 90 m² ja vähintään 60 m². Erillisen saunan kerrosala saa olla enintään 25 m² ja vierasmajan kerrosala enintään 15 m².

Kernaalan rantatien kesämökkiryhmää (TA)

Loma-asuntoalue (RA-2)

Merkinnällä RA-2 osoitettava loma-asuntoalue sijoittuu pieneen Haapajärven Pirttisaareen, minkä vuoksi rakennusoikeus rajataan 80 kerrosalaneliometriin. Muuten määräys noudattaa RA-alueen määräystä.

Loma-asunnolle varattava alueen osa (ra)

Kernaalanjärven länsirannalla ja Tuulesuunjoen pohjoisrannalla on Hakoisten laaja muinaismuistoalue. Alueelta varataan kaksi erillistä osaa loma-asunnolle. Toinen sijoittuu vanhan rantasaunan paikan tuntumaan Tuulesuunjoelle ja toinen Kernaalanjärven Kivisaarimiseen niemekkeeseen.

Rakentamisessa tulee ottaa huomioon valtakunnallisesti merkittävän muinaismuisto- ja kulttuurimaisema-alueen luonne siten, että uudisrakentaminen sopeutuu sijainniltaan ja rakennustavaltaan ympäristöön ja vesistöltä avautuvaan maisemaan. Lisäksi alueen käyttö tulee suunnitella siten, ettei vaaranneta liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkaa.

Koska ra-alueet sisältyvät Hakoisten linnavuoren suoja-alueeseen tulee näitä koskevat maankäyttösuunnitelmat lähettää Museovirastoon lausuntoa varten.

3.3.3 Muut rakentamisen alueet

Launostentien ja Toivanjoen risteämiskohdan tuntumaan sekä Viralanjärven itäpään osoitetaan palvelujen ja hallinnon merkinnällä P alueet, jotka mahdollistavat pienimuotoisen luontomatkailua palvelevan rakentamisen. Alueen rakennusoikeus on 400 k-m².

Uhkoilantien ja Tervajoen välissä osoitetaan yksi vanha teollisuuskäytössä oleva alue teollisuus- ja varastoalueen merkinnällä T.

3.3.4 Liikenne ja erityisalueet

Kaava-alueen tieverkosta osoitetaan suunnitelmassa valtatie 3 (MO), seututie 130 (ST) ja muut yleiset tiet (yhdystie, YT). Vanhan Meritien kulttuurihistoriallinen linjaus osoitetaan yhdystien osalla merkinnällä YTs ja muualla osa-alueen merkinnällä tl. Pohjakartasta ilmenee muu nykyinen tiestö, minkä yhteyteen rakentamisen alueet pyritään osoittamaan tavoitteiden mukaisesti. Tarvittavat uudet tieyhteydet järjestetään kaavaa toteutettaessa erityislainsäädännön perusteella.

Moottoritien (VT 3) läheisyydessä, mahdollisella melualueella, olevia rakennuksia (12 pysyvää ja kahdeksan loma-asuntoa) saa peruskorjata, laajentaa tai korvata tarvittaessa uudella rakennuksella. Rakentajan on selvitettävä tätä ennen moottoritien aiheuttama melutaso. Kaavassa ei osoiteta uusia asuntoja tälle mahdolliselle melualueelle, sillä uusien rakennuspaikkojen etäisyydet ovat lyhimmillään moottoritiehen ja rautatiehen noin 400 m ja seututiehen 130 noin 300 m. Kaavalla poistetaan kaksi vanhaa loma-asuntoa Viralanjärvellä moottoritien länsipuolella.

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevina laitoksina osoitetaan Rahitun pohjaveden ottamo ja kirkonkylän jäteveden puhdistamo merkinnällä ET.

Röyhynsuon turpeen ottoalue ja voimassa olevassa ympäristöluvassa turvetuotannon suoja-vyöhykkeeksi määritelty rantakaista eivät sisälly kaavaan vaikka ne ovat prosessin alkuvaiheessa olleet mukana suunnittelualueessa. Ympäristölupahakemuksen tueksi laaditusta suunnitelmasta on pääteltävissä, että tuotantoalueesta muodostuu järvi/kosteikko turpeen ottamisen päätyttyä. Kun otetaan huomioon turvetuotannon aiheuttama pöly- ja meluhaitan vaara ja tuotannon pitkä kestoaika, muodostuvaan järveen/kosteikkoon liittyvät maankäyttömahdollisuudet tulee selvittää myöhemmin, esim. ranta-asemakaavalla.

Valajärven etelärannan tuntumassa oleva maa-ainelain mukainen soran ottoalue osoitetaan maa-ainesten ottoalueen alamerkinnällä (eo). Siihen välittömästi liittyvä vanha sorakuoppa on jälkihoidettu puutteellisesti, ja siksi se tulisi korjata muokkaamalla ottoalueen pinnanmuodostusta ja kasvillisuutta luonnonmukaisen kaltaiseksi. Näiden alueiden jälkikäyttö on maa- ja metsätalous (M). Myös Tytynlammin länsirannalla on vanha kotitarvekuoppa, joka tulisi maisemoida. Tämän alueen jälkikäyttö on ympäristöarvoja sisältävä maa- ja metsätalous (MY).

Nykyiset pääsähkolinjat (z) Puujoella, Toivanjoella, Kesijärvellä ja Ojajärvellä osoitetaan kaavassa. Hikiä-Forssa –linjan (2x110 kV) viereen (pohjoispuolelle) osoitetaan pitkän aikavälin varaus 400 kV johdolle.

Nykyinen maakaasuputki (k) Tervajoella, Tuulensuunjoella, Viralanjärvellä ja Koskenjoella osoitetaan kaavassa.

3.4 Rakentamisen ulkopuoliset alueet

3.4.1 Maa- ja metsätalousalueet

Maankäytöltään ratkaistavasta ranta-alueesta on suurin osa erilaisia maa- ja metsätalousalueita. Ne palvelevat maa- ja metsätaloutta, mutta ovat myös jokamiehen kannalta merkittäviä vapaa-alueita. Alueet jaetaan viiteen eri luokkaan ottaen huomioon myös luonnonolot ja maisema. Viitaten selostuksen kohtiin 1.3 ja 2.4 on M-, MT-, MA-, MU- ja MY-alueiden rantarakennusoikeus sijoitettu kaavassa saman maanomistajan AO-, AM-, P-, T-, R-, RA-, RA-2- ja RM-alueille. Alueille ei saa pääsääntöisesti rakentaa muuta kuin talousrakennuksia maa- ja metsätalouden tarpeisiin sekä kaavakarttaan merkityt erilliset rantasaunat.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue (M)

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloukseen tarkoitettut alueet, joita voidaan käyttää myös ulkoiluun ja virkistykseen pääasiallista käyttötarkoitusta vaikeuttamatta. Alueelle saa rakentaa vain talousrakennuksia maa- ja metsätalouden tarpeisiin sekä kaavakarttaan merkityt erilliset rantasaunat.

Alueen muu rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti AO-, AM-, P-, R-, RA-, RA-2- ja RM-alueille.

Maatalousalue (MT)

Merkinnällä osoitetaan maatalouteen hyvin soveltuvia alueita, yleisimmin peltoalueita ja joissakin tapauksissa niihin liittyviä metsäalueita (reunavyöhykkeet ja saarekkeet). Alueelle saa rakentaa vain talousrakennuksia maatalouden tarpeisiin sekä kaavakarttaan merkityt erilliset rantasaunat.

Alueen muu rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti AO-, AM-, T- ja RA-alueille.

Näitä aluevarauksia on Puujoella, Hiidenjoella, Toivassa, Kuotolassa, Joutjärvellä ja Haapaniemessä.

Haapajärven rantalaidunta (TA)

Maisemallisesti arvokas peltoalue (MA)

Merkinnällä osoitetaan alueet, joiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Näitä ovat arvokkaiden maisema-alueiden ja arvokkaisiin rakennettuihin ympäristöihin liittyvät viljelyaukeat sekä maisemallisesti arvokkaat viljelyalueet. Alueelle saa rakentaa vain talousrakennuksia maatalouden tarpeisiin sekä kaavakarttaan merkityt

erilliset rantasaunat.

Alueen muu rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti AO-, AM- ja RA-alueille.

Näitä aluevarauksia on Puujoella, Tervajoella, Kernaalassa, Rääkälänjoella, Viralassa, Hyvikkälässä, Tuulensuussa ja Irjalassa.

Hyvikkälänjoen rantapeltoa (RKK)

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU)

Merkinnällä osoitetaan sellaisia maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joille suuntautuu ulkoilupainetta ja joilla ulkoilun ohjaamistarpeen vuoksi on tarkoitus toteuttaa ulkoilureittejä levähdys- ja tukialueineen. Alueelle saa rakentaa vain talousrakennuksia maa- ja metsätalouden tarpeisiin sekä kaavakarttaan merkityt erilliset rantasaunat.

Alueen muu rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti AO-, AM- ja RA-alueille.

Näitä aluevarauksia on Jokilanjoella, Suojärvellä, Koskenjoella, Lamminmaalla ja Kernaalanjärven Saartenmäellä.

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY)

Merkinnällä osoitetaan maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla erityisiin ympäristöarvoihin ja ympäristönhoitoon tulisi kiinnittää huomiota. Alueiden erityisen arvokkaat osat osoitetaan erityisominaisuuksia kuvaavilla päällekkäismerkinnöillä (ge = arvokas harjualue tai muu geologinen muodostuma, luo = luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue). Natura 2000 –merkinnällä osoitetaan näistä alueista Ruhankallio-Takalankallio, Tohmonkallio, Mustakallio ja Rahikonmäki.

MY-alueelle saa rakentaa vain talousrakennuksia maa- ja metsätalouden tarpeisiin sekä kaavakarttaan merkityt erilliset rantasaunat. Alueen muu rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti AO-, AM-, R- ja RA-alueille.

3.4.2 Virkistysalueet

Ranta-alueen läheisyydessä sijaitsevan taajama- ja muun vakituisen asutuksen sekä lomasukkaiden yleisiä virkistystarpeita palvelevat kaavassa rakentamiselta vapaaksi jäävät alueet, joita käytetään ennen kaikkea jokamiehen oikeudella. Kaavaan sisältyy myös varsinaisia virkistysaluevarauksia ja -kohteita.

Lähivirkistysalue (VL)

Ranta-asemakaavoissa esitetyt yhteiskäyttöiset lähivirkistysalueet osoitetaan myös rantayleiskaavassa merkinnällä (VL-r). Yleiseen käyttöön tarkoitettuna lähivirkistysalueena esitetään Tervakosken Luulionvuori suunnittelualueeseen kuuluvalta yksityisessä omistuksessa olevalta osaltaan.

Retkeily- ja ulkoilualue (VR)

Yleiseksi retkeily- ja ulkoilualueeksi osoitetaan jo ranta-asemakaavassa siihen käyttöön varattu yksityisessä omistuksessa oleva Kernaalanjärven Hiisinkärki, joka palvelee erityisesti veneilyä. Valajärvellä on kaksi varausta, joista toinen on ranta-asemakaavan mukainen itärannan ja Mustisuon välinen alue (yksityisessä omistuksessa) ja toinen etelärannalla oleva vanhan tanssilavan alue (kunnan omistuksessa). Myös Ojajärven Isosaari osoitetaan järvelle 1970-luvulla laaditun rantayleissuunnitelman mukaisesti Janakkalan puoleiselta osaltaan retkeily- ja ulkoilualueeksi (yksityisessä omistuksessa).

Uimarannat, venevalkamat ja virkistyskohteet

Yleisiä uimarantoja on käytössä kaava-alueella Kernaalanjärven Harjunmäenrannassa, Leppäkosken Rahitussa, Rehakan kyläkeskuksessa ja Vähikkälän Valajärvellä. Suunnittelualueen läheisyydessä ovat lisäksi kirkonkylän Pappilanranta, Leppäkosken Puujoenranta sekä Tervakosken Suruttoman, Tietyn ja Sokslammin rannat. Kaavassa varaudutaan uuteen uimarantaan Viralanjärvellä (maan omistaa Riihimäen kaupunki).

Rehakan riviera (LT)

Kunnan järjestämiä venepaikkoja on käytössä Kernaalanjärven Harjunmäenrannassa, Rehakan kyläkeskuksessa ja Vähikkälän Valajärvellä. Suunnittelun alueen läheisyydessä ovat lisäksi Leppäkosken Puujoki sekä Tervakosken Alasjärvi ja Sokslammi. Kaavassa osoitetaan myös ranta-asetusalueiden mukaiset venevalkamat Ojajärvellä, Kesijärvellä, Leipijärvellä, Valajärven koillisrannalla ja Koskenjoella. Lisäksi varaudutaan venevalkamiin Valajärvellä vanhan tanssilavan alueella ja Viralanjärvellä.

Kunnan omistamalle maalle osoitetaan varaus ulkoilua palvelevalle virkistyskohteelle Jokilanjoen ja Viralantien kulmauksessa sekä Hyvikkälänjoella. Ne toimivat erityisesti melonnan levähdyspaikkoina.

Leppäkoskelta saakka on veneilylle sopiva yhteys Vanajaveteen ja sitä kautta Kokemäenjoen vesistöalueelle.

Ohjeelliset ulkoilureitit

Kaavassa osoitetaan ohjeellisia ulkoilureittejä sen verran, kuin niitä on tarkoitus perustaa sopimuksilla tai ulkoilulain mukaisesti. Taajamiin liittyviä reittejä ovat Tervakosken Luulio ja Leppäkosken Rahittu. Päätaajamien välinen Tervakosken-Turengin yhteys poimii mukaan mm. Lamminmaan ja kirkonkylän. Tältä reitiltä haarautuu Hakoisista Katiskoskelle yhteys Jokilanjoen kautta.

Ohjeelliset vesiretkelyreitit

Ohjeellisia vesiretkelyreittejä osoitetaan Kernaalanjärven laskevien jokireittien kokonaisuudelle, sillä ne muodostavat hyvät retkeilymahdollisuudet myös aloitteleville melojille ja osoittavat luontomatkailun kehittämismahdollisuuksia.

3.4.3 Suojelualueet ja -kohteet

Rantayleiskaavassa osoitetaan valtakunnallisten ja maakunnallisten kohteiden lisäksi paikalliset tärkeät luontokohteet, kulttuuriympäristöt ja rakennukset, jotka on inventoitu perusselvityksissä. Kyseisiltä alueilta kertyvä laskennallinen rakentamisoikeus ohjataan mahdollisuuksien mukaan suojeltavien kohteiden ulkopuolelle.

Luonnonsuojelualue (SL)

Valtion toteutettavaksi luonnonsuojelualueeksi osoitetaan lintuvesiin liittyvät alueet Toivanjoella ja Alasjärvellä (Natura 2000), Kernaalanjärvellä Räikälänjoen suistossa ja Vettenjakamalla, Asikonmerellä, Ilmusjärvellä, Välijoella, Hyvikkälänjoen luusuassa ja Kuuslammilla. Näiden alueiden maa-alueet ovat alavia kohteita, joiden metsätaloudellisissa toimenpiteissä tulee ottaa linnusto huomioon.

Luonnonsuojelualueeksi osoitetaan myös pienikokoinen, mutta Janakkalan edustavin luonnonmetsä Sammalsuon ja Kernaalanjärven rannan välissä. Alue on säilytetty maanomistajan omilla toimenpiteillä.

Koskenjoessa olevan Lanankosken maankäyttö on ratkaistu jo ranta-asetusalueella.

Toivanjoen Natura-alue (RKK)

Muinaismuistoalue (SM)

Hakoisten-Räikälänjoen tienoo on laajaa muinaismuistoaluetta. Se osoitetaan kaavassa siten laajennettuna, että alue ulottuu myös Räikälänjoen toiselle puolelle Määkynmäen suuntaan ja tielle 130.

Kaava-alueella on lisäksi 39 kiinteätä muinaisjäännöstä tai rakennetta, jotka osoitetaan numeroituilla kohdemerkinnöillä (SM, [taulukko 1](#)).

Muinaismuistolailalla rauhoitetun kohteen alueella kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Peltoviljely, laiduntaminen ja metsätalous on sallittua. Metsän äestys on kuitenkin kielletty. Kaikista muista aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava Museoviraston kanssa.

Räikälänjoen kivisilta (TA)

Alue, jolla ympäristö säilytetään (/s)

Rantayleiskaava-alueen rakennuskannan kulttuurihistoriallisten arvojen ja suojelutavoitteiden määrittelyä varten tehdyn inventoinnin perusteella osoitetaan säilytettäväksi 13 historiallista rakennettua pihapiiriä tai rakennetta ympäristöineen:

- Hakoisten kartanon muonamiehen asuinrakennus Hangastenmäen luoteispuolella,
- Hakoisten kartanon työjohtajan asuinrakennus (Kalliola) Tuulensuunjoen rannalla,
- Kokkilan vanha asuinpaikka Tuulensuunjoen rannalla,
- Kirkkoportin lastenkoti (Onnela) Hyvikkälänjoen pohjoisrannalla,
- Irjalan kartano Haapajärven ja Rehakan välisellä kannaksella,
- Napialan vanha koulu ja Nuutilan talo Tervajoen kylämäellä,
- Nuoritalon ja Keskiwarin talot Tervajoen kylämäellä,
- Räikkälänjoen kivisilta,
- Toivolan huvila Kesijärven länsipäässä,
- Viralan kartano ja työväen asuinrakennukset Koivumäen suunnalla, ja
- Viralan myllykoski.

Näiden kohteiden päämaankäyttömerkintä ei ole suojelu, mutta niitä koskee rakentamisrajoitus, jonka mukaan alueen kulttuurihistoriallista ympäristöä heikentävä tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten suojelua vaarantava rakentaminen on kielletty. Rakennusten korjaus- ja muutostyöt tulee tehdä siten, että säilytetään rakennusten arkkitehtoniset tunnuspiirteet (julkisivujen mittasuhteet, materiaalit, tyylipiirteet). Rakennusten purkaminen on luvanvaraista. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelu-kohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista.

Em. kohteiden lisäksi on Kernaalanjärven länsirannan yhtenäisen loma-asuntoalueen inventointitulosta otettu huomioon loma-asuntoalueen (RA-1) määräyksessä.

Maisemallisesti arvokas alue (ma)

Kaavassa osoitetaan maisemallisesti arvokkaiden peltoalueiden (MA) lisäksi muita maisemallisesti ja kulttuuriympäristöltään arvokkaita alueita pääkäyttömuodon yhteydessä olevalla osa-aluemerkinnällä (ma). Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon kulttuuri- ja luonnonympäristöön sisältyvien arvojen säilyttäminen. Alueelle ei kuitenkaan anneta MRL 128 §:n mukaista toimenpiderajoitusta.

Suunnittelualueen arvokkaimmat kulttuurimaisemat sijoittuvat kartanoympäristöihin (kirkonkylä-Hakoinen-Monikkala-Vanaantaka, Virala, Irjala). Alueiden uudet rakennuspaikat sijoittuvat pääasiassa olevan asutuksen tuntumaan, metsäsaarekkeisiin tai avoimien tilojen reuna-alueille.

Kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokas alue (sk)

Kaavassa osoitetaan Napialan-Uhkoilan kulttuuriympäristö maatalousalueen (MT) lisäksi kyläkuvallisesti arvokkaana alueena pääkäyttömuodon yhteydessä olevalla osa-aluemerkinnällä (sk). Alueen rakentaminen ei saa heikentää historiallisen asuinpaikan ja ympäröivän viljelymaiseman muodostamaa kokonaisuutta. Uudis- ja korjausrakentaminen tulee sopeuttaa rakennusperinteeseen. Alueen uudet rakennuspaikat sijoittuvat pääasiassa metsäsaarekkeisiin tai avoimien tilojen reuna-alueille.

Tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (pv)

Kaavassa osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I lk: Tarinmaa, Linnamäki, Kyöstilänharju, Uhkoila) tai vedenhankintaan soveltuvat (II lk: Virala, Aseminummi, Valajärvi, Launonen) pohjavesialueet. Osa-alueen rakentamista, ja erityisesti siihen liittyvää jätevesien käsittelyä, rajoittavat vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellot. Näillä alueilla tulee kiinteistökohtaiset öljysäiliöt sijoittaa rakennuksen sisätiloihin tai maan päälle katettuun vesitiiviiseen suoja-altaaseen, jonka tilavuus on suurempi kuin varastoitavan öljyn enimmäismäärä. Öljysäiliön täyttöpaikka tulee päällystää vettä läpäisemättömällä materiaalilla. Alueella ei saa säilyttää tai varastoida irrallaan muitakaan nestemäisiä polttoaineita eikä pohjavettä likaavia aineita. Myös autopaikoille ja jätepesteiin tulee tehdä vettä läpäisemättömät pintarakenteet.

Vesialue (W, W-1)

Rantayleiskaavassa osoitetaan vesialueet pääasiassa merkinnällä (W). Niiden suojeleminen on ranta-alueiden suunnittelussa tärkeä tavoite, joka tulee yleensä katetuksi jo pohjavesiä koskevilla määräyksillä. Yleismääräyksenä todetaan lisäksi, että vesistöjen rannoille tulee muodostaa riittävän laajat suojavyöhykkeet, jotta valumavesien haitallista vaikutusta voidaan tehokkaasti estää.

Arvokkaiksi vesialueiksi (W-1) osoitetaan linnustollisin perustein Haapajärvi ja Vettenjakamon tienoo. Kaikissa alueella suoritettavissa toimenpiteissä on otettava huomioon luonnon suojeeluun liittyvät näkökohdat. Ennen vesistön luonnonoloja muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä on näillä alueilla kunnan ympäristöviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.

Natura 2000 –verkostoon kuuluva tai siihen ehdotettu alue (nat)

Toivanjoen linnustonsuojelualue (SPA) on toteutettu luonnonsuojelualueena (SL). Siihen liittyvät tärkeinä pidetyt kalliot (SCI) osoitetaan kaavassa päämaankäyttömerkinnällä MY.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo)

Kaavassa osoitetaan päämaankäyttömerkinnän lisäksi alamerkinnällä (luo) luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet, joilla ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maarakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Nämä koostuvat viidestä maakunnallisesti arvokkaasta kohteesta Viralassa (2), kirkonkylässä, Rehakassa ja Haapajärvellä sekä 19 paikallisesti arvokkaasta kohteesta kirkonkylässä, Kernaalassa (4), Leppäkoskella (2), Hyvikkälässä (2), Haapajärvellä (4), Lamminmaalla (2), Alasjärvellä (2), Kesijärvellä ja Valajärvellä. Luontoarvot liittyvät useimmilla alueilla kasvistoon tai linnustoon, mutta eräillä alueilla myös pientai virtaveteen, suohon, kallioseinämään ja puisto- tai laidunkulttuuriin. Muutamalla alueella (Räikälänjoki, Kernaalanjärvi, Alasjärvi) ovat luontoarvoperusteena myös lehmukset. Lehmuksia esiintyy myös Valajärven pohjoisrannalla Sauvalanmäellä, mutta luonnonsuojelulain kriteerejä täyttämättömänä pienenä ja hajanaisena kohteena, minkä vuoksi kyseistä aluetta ei esitetä kaavassa.

3.5 Maankäyttöluokat

Kolmasosa kaava-alueen pinta-alasta on vesialuetta ja puolet maa- ja metsätalousaluetta. Suojelualueita on noin 7 % samoin kuin asunto- ja loma-alueita yhteensä. Suojelualueiden huomattava osuus selittyy Hakoisten muinaismuistoalueella ja eräillä linnustonsuojelualueilla. Virkistysalueita on prosentoin verran pinta-alasta. Neljännes niistä on varattu jo ranta-asemakaavoissa eräiden loma-asutokorttelien yhteiskäyttörannoiksi.

Yli puolet rantaviivasta on maa- ja metsätalousaluetta. Asunto- ja loma-alueiden osuus on runsas viidennes. Suojelualueiden suhteellisen suuri osuus on selvitetty edellä pinta-alojen osalla. Virkistysaluevarausten rantaa on runsas kolme prosenttia, josta puolet on em. loma-asutokorttelien yhteiskäyttörantaa.

Maankäyttöluokka	Pinta-ala (ha)	Osuus (%)
Asuntoalueet	137	2,2
AO	68	
AO-r	6	
AM	60	
AM-r	3	
Toimitila-alueet/ P, T	3	0,1
Virkistysalueet	64	1,0
VL	8	
VL-r	15	
VR	18	
VR-r	23	
Loma-alueet	320	5,2
R	1	
R-r	5	
RA	219	
RA-r	91	
RM	4	
Yhdyskuntat. alueet	2	0,0
Suojelualueet	430	6,9
SL	312	
SM	118	
Maa- ja metsä- talousalueet	3089	49,7
M	1671	
MT	190	
MA	564	
MU	286	
MY	378	
Vesialueet / W, W-1	2173	34,9
YHTEENSÄ	6218	100,0

Maankäyttöluokka	Rantaviiva (m)	Osuus (%)
Asuntoalueet	4730	2,8
AO	3015	
AO-r	125	
AM	1510	
AM-r	80	
Virkistysalueet	5690	3,3
VL	135	
VL-r	2345	
VR	1970	
VR-r	1240	
Loma-alueet	38005	22,5
R	120	
R-r	310	
RA	28545	
RA-r	8790	
RM	240	
Palvelualueet	320	0,2
Suojelualueet	21435	12,7
SL	16085	
SM	5350	
Maa- ja metsä- talousalueet	98840	58,5
M	43600	
MT	10075	
MA	19300	
MU	10370	
MY	15495	
YHTEENSÄ	169020	100

4 KAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN

4.1 Yleiskaavan oikeusvaikutukset

Oikeusvaikutteinen yleiskaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa asemakaavaa ja ranta-
asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Vi-
ranomaisten on alueiden käyttöä koskevassa suunnittelussaan, lupaharkinnassaan ja muussa
toiminnassaan katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteuttamista.

Kaavamääräyksissä erikseen mainituilla alueilla on ehdoton rakentamisrajoitus, jonka mu-
kaan ei saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista. Eräillä alueilla on toi-
menpiderajoitus, jonka mukaan maisemaa muuttavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman
maisematyölupaa.

Yleiskaava korvaa samaa aluetta koskevan aikaisemmin hyväksytyn yleiskaavan. Yleiskaava
ei ole asemakaava- ja ranta-asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin asemakaavan ja ran-
ta-asemakaavan muuttamisen ohjaamista koskevan vaikutuksen osalta.

4.2 Yleiskaavan käyttö rakennusluvan perusteena

Oikeusvaikutteista rantayleiskaavaa voi käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena ran-
ta-alueella sijaitsevilla AO-, AM-, P-, RA-, RA-1- ja RA-2 -alueilla sekä erillisen rantasau-
nan kohdemerkinnällä (Δ) osoitetulla alueella. MRL 72 §:ään perustuva määräys voidaan liit-
tää sellaisiin rakentamisalueisiin, joilla rakentamisen määrä ja sijoittuminen osoitetaan maan-
omistajakohtaisesti.

Loma- ja matkailualueilla (R, RM) rakentaminen perustuu yleensä ranta-asemakaavaan.

Rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä ei sovelleta oikeusvaikutteisen rantayleiskaavan
määräysten vastaisesti. Tärkeätä rakennusoikeuden määrää koskevat määräykset ovat pysy-
vän asumisen osalta rantayleiskaavassa tiukemmat kuin nykyisessä rakennusjärjestyksessä.
Yleisesti ottaen rakennusjärjestyksen määräykset täydentävät yleiskaavan määräyksiä.

4.3 Yleiskaavan toteuttaminen

Erillispientalojen ja lomarakentamisen toteuttaminen tapahtuu maanomistajien toimesta ja
heidän aikataulunsa mukaisesti.

Virkistysalueet toteutetaan kunnan, seudullisen virkistysalueyhdistyksen, valtion tai yksityis-
ten toimesta riippuen alueen luonteesta.

Luonnonsuojelualueet toteuttaa valtio.

5 KAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Suunnittelu on jatkoa Janakkalan itäisestä osasta alkaneelle rantayleiskaavoitukselle, jolla selkiinnytetään rantojen käytön mahdollisuudet. Kaavan lähtökohtina on käytetty mm. luontoinventointeja (1999, 2002), rakennusinventointia (2002-2004) ja valtuuston hyväksymiä ranta-alueiden suunnitteluperusteita (2000). Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen vuorovaikutus on jatkunut koko kaavan laadintaprosessin ajan. Tavanomaisten lausuntojen ja mielipiteiden vaikutuksen lisäksi voidaan mainita lausuntojen ja neuvottelujen perusteella tehty muinaisjäännösten tarkennusinventointi (2003) ja ennen kaikkea suunnitteluperusteiden täydennys (2003).

Ranta-alueeseen kohdistuu hyvin monia intressejä, minkä vuoksi niitä yhteen sovittava yleiskaava vaikuttaa myös ”sisämaan” maankäyttöön. Sen sijaan kunnan aluetta laajemmalle ulottuvat vaikutukset ovat suhteellisen vähäisiä. Naapurikuntien rajoille ulottuvista varauksista voidaan mainita eräät ulkoiluun ja ympäristöarvoihin liittyvät alueet (VR, MU, MY) ja uudet ohjeelliset reitistöt (yksi pääsähkölinja, yksi ulkoilureitti ja eräät vesiretkeilyreitit). Muutamat järvet ja joet sijaitsevat kuntien välisellä rajalla, jolloin maankäytön muutokset vaikuttavat luonnollisesti molempiin suuntiin.

5.1 Vaikutus yhdyskuntarakenteeseen ja suhde alueidenkäyttötavoitteisiin

Läntisen Janakkalan rannoilla on vanhastaan melko runsas asutus, mikä on sijoittunut yleensä myös rakennettavuudeltaan ja maisemaltaan parhaille rannoille. Arvioitaessa suunnittelualueen ympäristön ja maiseman kannalta on huomattava tämä nykyisen rakennuskannan paikoi-
tellen tiheä luonne ja oikeusvaikutteisten ranta-asemakaavojen noin 130 uuden rakennuspaikan toteuttamisen vaikutus (ks. kohta 3.3).

Yleiskaavalla ratkaistu täydennysrakentaminen (134 uutta rakennuspaikkaa) on voitu pääsääntöisesti ohjata maanomistusyksiköittäin siten, että se on säästänyt luonto-, rakennuskulttuuri- ja kulttuurimaisemainventoinneissa arvokkaiksi todetut alueet sekä jättänyt riittävästi yhtenäisiä vapaa-alueita. Kohdassa 3.2 kuvattu kokonaismitoitus jättää keskimäärin 55 % rannasta vapaaksi erittäin vaativankin arvioinnin mukaan.

Kaava tulee lähelle nykyisiä taajamia Tervakoskella, Leppäkoskella ja kirkonkylässä. Näillä alueilla on osa rannasta jätetty suunniteltavaksi myöhemmin taajamien yhteydessä ja taajamien suunnitteluperusteilla.

Uudet pysyvät asunnot (9) on sijoitettu kyläkeskuksiin tai olemassa olevien asuntoalueiden yhteyteen, jolloin niille on liikkuvien palvelujen edellyttämät kohtuulliset tieyhteydet. Yleiskaavassa on esitetty tievaraukset valta-, seutu- ja yhdysteille.

Loma-asumisen uudet rakentamismahdollisuudet sijoittuvat pääsääntöisesti olemassa olevan pientieverkoston tuntumaan eivätkä aiheuta kohtuuttomasti uusien teiden rakentamista. Uudet rakennuspaikat esitetään myös niin pieninä kokonaisuuksina, ettei niiden aiheuttama liikenteen lisäys pientiestöllä ole merkittävää.

Lopullisen mitoituksen suhde mitoitusnormiin muodostuu erityisen suureksi (ks. taulukko 2)

- Leipijärvellä, Ojajärvellä, Kesijärvellä, Huistilammilla ja pohjoisella Valkealammilla (aiheuttajana vanha asutus tai ranta-asemakaavan toteuttaminen), ja
- Hyvälammilla ja Hyvikkälänjoella (vanha asutus ja normin mukainen rakennusoikeuden osoittaminen yleiskaavalla).

Suurehko suhteellinen mitoitus muodostuu

- Kahilammille (vanha asutus ja ranta-asemakaavan toteuttaminen),
- Rehakkaan, Valajärvelle, Joutjärvelle, Suojärvelle ja Koskenjoelle (vanha asutus, ranta-asemakaavan toteuttaminen ja normin mukainen rakennusoikeuden osoittaminen yleiskaavalla), ja
- Sokslammille (vanha asutus ja normin mukainen rakennusoikeuden osoittaminen yleiskaavalla).

Mitoitus alittuu

- Viralanjärvellä, Mustalammilla, eteläisellä Valkealammilla, Toivanjoella, Tuulensuunjoella ja Renkajoella.

Kokonaan rakentamatta jäävät

- Nielulampi, Ilmusjärvi, Rahitunlampi ja Asikonmeri (rakennusoikeuden siirto), ja
- Likolampi, Tytynlampi, Kuuslampi ja Nulppilampi (suunnitteluperusteen mukaan alle kahden vesihehtaarin alueilla ei ole rakennusoikeutta).

Kaksi maanomistajaa on ilmoittanut jättävänsä osan laskennallisesta rantarakennusoikeudestaan käyttämättä. Tästä syystä 20 rakennuspaikkaa vastaavat alueet osoitetaan yleiskaavassa rakentamisen ulkopuolisiksi alueiksi (Kernaalanjärvellä, Tuulensuunjoella, Räikälänjoella, Viralanjärvellä, Nielulammilla).

5.2 Luonnonarvojen vaaliminen

Suunnittelualueella on Natura 2000 –alueisiin kuuluva Toivanjoen linnustonsuojelualue, joka on osoitettu kaavassa luonnonsuojelualueeksi (SL). Siihen liittyvät tärkeinä pidetyt kalliot Toivanjoella, Alasjärvellä ja Sokslammilla on osoitettu kaavassa päämaankäyttömerkinnällä MY.

Natura-alueeseen rajoittuu nykyisin käytössä olevia loma-asunnon tai omakotitalon rakennuspaikkoja Toivanjoella viisi, Alasjärvellä seitsemän ja Sokslammilla kolme. Toivanjoella on lisäksi yhden erillisen rantasaunan rakennuslupa lähellä Natura-alueita.

Rantayleiskaavalla ei ole muutettu maankäyttöä em. kallioiden osalla. Natura-alueen läheisyyteen on yleiskaavalla osoitettu yksi uusi erillisen rantasaunan rakennuspaikka Toivanjoelle ja yksi loma-asunnon rakennuspaikka Alasjärvelle. Kyseisiä rakennuspaikkoja ei ole voitu siirtää maanomistusyksikkö huomioon ottaen muille rannoille. Näiden paikkojen rakentaminen ei edellytä uutta ruoppausväylää.

Muut herkäät luontokohteet on saatu pääsääntöisesti jäämään rakentamisen ulkopuolelle ja osoitettu kaavassa maankäyttömerkinnöillä SL, MU ja MY ja alamerkinnoilla ge ja luo. Luonnonsuojelualueita on lähes 10 kappaletta, MU-alueita neljä kappaletta ja MY-alueita yli 20 kpl. Arvoalueiden lähelle sijoittuvia loma-asutokortteleita on Haapajärvellä neljä kappaletta. Arvoalueen sisään sijoittuu Lamminmaalla kaksi korttelia. Joutjärvellä on siirretty rakennusoikeus saaresta mantereelle olemassa olevan korttelin yhteyteen, ja toisaalla kasvatetaan nykyistä loma-asutokorttelia yhdellä rakennuspaikalla MY-alueen yhteydessä.

Uusi asutus sijoittuu tärkeiden pohjavesialueiden ulkopuolelle lukuun ottamatta yhtä loma-asuntoa, joka sijoittuu II luokan pohjavesialueen reuna-alueelle varsinaisen muodostumisalueen ulkopuolelle. Uusien tonttien vähimmäiskoko mahdollistaa erilaisten kuivakäymälätyyppien käytön ja pesuvesien imeyttämisen omalla alueella.

5.3 Kulttuuriperinnön ja maiseman vaaliminen

Kaavassa /s -merkinnällä esitetyt 13 historiallista rakennettua pihapiiriä tai rakennusta/rakennetta ympäristöineen perustuvat rakennuskulttuuri-inventoinnissa tunnistettuihin ja rajattuihin kohteisiin. Kaavaan mukaan otettujen kohteiden valinnassa on pidetty silmällä erityisesti maisemallisesti arvokkaiden alueiden sisälle jääviä kartanokeskuksia. Inventoinnin muut kohteet on otettu huomioon ympäröivän maankäytön muutoksia suunniteltaessa, mutta niiden säilyttämistä ohjataan viranomaisten toimesta lupakäsittelyssä sekä rakentamisen ja korjausrakentamisen neuvontatyössä.

Muusta loma-asuntoalueesta poikkeavalla RA-1 –merkinnällä on esitetty Kernaalanjärven lounaisrannan alue, jolla rakennetun ympäristön peruspiirteet säilytetään.

Maisemakuvaa vaalitaan myös MA-merkinnällä esitetyillä avoimena ja peltoviljelyssä säilytettävillä alueilla Viralan ja Irjalan kartanoiden ympäristössä, Kernaalassa sekä Puu-, Tervaja Hyvikkälän/Tuulensuunjoella. Jokiympäristöihin on sijoitettu uusia loma-asunnon ja erillisen saunan rakennuspaikkoja silloin, kun maanomistusolot eivät ole mahdollistaneet rakennusoikeuksien siirtoa. Nämä rakennuspaikat on pyritty osoittamaan tilakeskusten tuntumaan tai aukeiden reunalle. Rantavyöhyke pidetään mahdollisuuksien mukaan vapaana myös maatalousalueella (MT), joita on esitetty kaikkiaan puolen kymmentä.

5.4 Muinaismuistoalueiden ja -kohteiden vaaliminen

Kaavassa on osoitettu laaja muinaismuistoalue Hakoisten-Räikälän alueelle ja 39 kiinteän muinaisjäännöksen kohdetta koko suunnittelualueelle (ks. taulukko 1). Kaavan perusselvitykseen kuului Haapajärven-Rehakan suunnalla tehty täydennysinventointi, jossa löytyi yksi kivikautinen asuinpaikka.

Hakoisten muinaismuistoalueelle on kaavassa osoitettu kaksi loma-asunnolle varattavaa alueen osaa (ra). Näitä koskeva määräys ottaa huomioon alueen luonteen. Yleiskaavan perusteella on osoitettu Kernaalanjärven pohjoisrannalla yhden loma-asunnon rakentaminen muinaisjäännösten läheisyyteen. Ranta-asemakaavojen alueella on aivan muutama toteuttamaton rakennuspaikka kyseisten kohteiden lähellä. Kernaalassa, Uhkoilassa, Tuulensuunjoella ja Viralassa on kiinteitä muinaismuistoja vanhan asutuksen keskellä.

5.5 Virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys

Taajamia ja koko kuntaa palvelevia yleiseen virkistykseen soveltuvia alueita ovat varsinaisesti virkistykseen varatut Tervakosken Luulionvuoren alue, Valajärven kaksi retkeilyaluetta ja Kernaalanjärven Hiisinkärki. Lisäksi on virkistyskohdevaraus Jokilanjoella ja Hyvikkälänjoella. Yleiskaavassa on viisi uimarantavarausta ja kaava-alueen läheisyydessä on vielä saman verran taajamien yleisiä uimarantoja. Yleisiä venevalkama-alueita on varattu kymmenen kappaletta ja kaava-alueen läheisyydessä on vielä pari taajamien yleistä venevalkamaa.

Yleistä virkistystä palvelevat näiden varausten lisäksi reitistöjen perusteella tai jokamiehen-oikeudella käytettävät rakentamiselta, suojelulta ja viljelykäytöltä vapaat alueet.

5.6 Sosiaaliset vaikutukset

Rantayleiskaavan laatiminen selkiinnyttää rantojen käytön mahdollisuudet eri osapuolille kuten maan omistajille, nykyisille ja uusille loma-asukkaille sekä muille kuntalaisille. Tietoisuus tästä tukee haja-asutusalueiden yhteisöllisyyttä.

Rantojen virkistyskäyttö tukeutuu suureksi osaksi jokamiehenoikeuteen. Uusien rakennuspaikkojen osalta yleinen liikkumismahdollisuus rantojen näillä kohdilla vähenee, mutta kaavassa on kuitenkin jätetty yli puolet rannoista vapaaksi. Tätä voidaan pitää riittävänä osuutena ylläpitämään osaltaan asumisviihtyvyyttä sekä ulkoiluun pohjautuvaa terveyttä ja hyvinvointia.

5.7 Taloudelliset vaikutukset

Uusien rakennuspaikkojen myyntimahdollisuus lisää jossain määrin paikallisten maanomistajien tuloja. Loma-asuntojen rakentamisella on samoin työllistävää vaikutusta. Nämä tukevat yhdessä välillisesti myös julkista taloutta.

Loma-asuminen lisää myös paikallisten palveluiden kysyntää, olipa tämä sitten päivittäistavaraostoksia lähikaupasta, mökkien huoltopalveluita tai vapaa-ajan palveluita.

6 SUUNNITTELUVAIHEET (Dnro 249/2002)

6.1 Tausta

Ranta-alueiden luontoinventointi 1999.

Janakkalan ranta-alueiden suunnitteluperusteet, valtuustopäätös 19.6.2000 § 58.

Kantatilaselvitys 2001-2002.

Janakkalan taajamien luontokohteet 2002.

Kaavan vireille tulosta kuuluttaminen (MRL 63 §), kaavoituskatsaus, maaliskuu 2002.

Tekninen lautakunta 11.6.2002 § 97

- merkitsi osallistumis- ja arviointisuunnitelmaluonnoksen (27.5.2002) tiedoksi,
- merkitsi tehdyt ja tehtäväksi aiottu selvitykset tiedoksi,
- hyväksyi mitoituserusteet jatkosuunnittelun pohjaksi,
- kävi suunnittelukeskustelun.

Viranomaisneuvottelu (MRL 66.2 §) 22.8.2002

osallistumis- ja arviointisuunnitelman (27.5.2002) täydentäminen

- suunnittelualuekartta (mukaan kuuluva rantaviiva),
- suhde vanhoihin yleiskaavoihin,
- yhteysverkkoja koskevat alueidenkäyttötavoitteet,
- osalliset ja lausunnonantajat (Gasum Oy, Hämeen Matkailu Oy),
- nähtävilläolopaikat (Tervakosken kirjasto), ja
- muinaisjäännösten tarkennusinventointi.

Maankäytön nykytilanteen kuvaus ja loma-asutuksen mitoituslaskelmat.

Haapajärven-Rehakan -alueen kiinteiden muinaisjäännösten tarkennusinventointi, lokakuu 2002

- tilaus Museovirastolta 7.10.2002,
- maastotyöt 28.-30.10.2002 (Jyri Saukkonen), ja
- loppuraportti marraskuulla 2002.

Neuvottelu kunnan viranomaisten kanssa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja suunnittelun lähtökohdista 23.10.2002

osallistumis- ja arviointisuunnitelman (10.10.2002) täydentäminen

- suunnittelun lähtökohdat (ranta-alueiden suunnitteluperusteet),
- rantaviivan sulkeutuneisuustiedot,
- vaikutusten arviointi (sähköverkko),
- osalliset (Janakkalan maataloustuottajat ry), ja
- nykymaankäyttökartta (Kuuslammi, Hiisinkärki, Patakärki-Luulionlahti, Marttila).

6.2 Valmistelu

Valmisteluaineisto nähtävillä 4.-29.11.2002

- kirjeet ulkopaikkakuntalaisille (24.10.2002, noin 600), osakaskunnille, vesiensuojelu- ja kylätoimintayhdistyksille sekä luonto- ja tuottajajärjestölle,
- nettiin (25.10.2002) kuulutus, mielipidelmake sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma,
- Kotokulmaan (ilmestymispäivä 30.10.2002) kuulutus,
- tiedote medialle (28.10.2002),
- korjauskirjeet koskien yleisötilaisuuden (kaavakokouksen) alkamisen kellonaikaa,
- kirjeet viidelle naapurikunnalle (30.10.2002).

Tekninen lautakunta 5.11.2002 § 206

- merkitsi työvaiheen tiedoksi.

Kaavakokous 6.11.2002

- 90 osallistujaa,
- kysymyksiä mm.
  - ranta-alueen ja sulkeutuneisuuden määrittely,
  - nykytilanteen asuntolukumäärät keskimäärin ja Valajärvellä,
  - tilakeskusten laskentatapa mitoituksessa,
  - maanomistajien tavoitteiden huomioon ottaminen suunnittelussa,
  - vapaa-alueiden osuus tiloittain, ja
  - vesiensuojelunormit suhteessa kaavamääräyksiin.

Mielipiteitä/yhteydenottoja valmisteluaineistosta saatiin noin 130 kpl

- suunnittelualueen laajuus,
- suunnitteluperusteet,
- pysyvä asuminen, ja
- ranta-asetmakaavojen ratkaisujen säilyttäminen.

Suunnittelualueen rakennuskulttuuria koskevan inventoinnin alustava tulos

- 31 aluetta tai kohdetta.

Tekninen lautakunta 25.2.2003 § 18

- merkitsi tiedoksi rakennuskulttuuri-inventoinnin ja palautteen valmisteluaineistosta.

Rakennusinventointiraportti (30.4.2003) kaava-alueen rakennuskannan kulttuurihistoriallisten arvojen ja suojelutavoitteiden määrittämiseksi.

Alustavan luonnoksen laatiminen.

Työneuvottelut 21. ja 28.10.2003 osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja alustavasta kaavaluonnoskartasta

- mitoitusmaininta tila/omistajayksikkökohtaisesta laskentaperiaatteesta,
- mitoitusperusteista poikkeamisten kirjaaminen,
- mitoitusluvoksen esittäminen myös muunnettua rantaviivapituutta kohti,
- rakennuskulttuuriselvityksen sisällön välittyminen kaavan kautta,
- alavien rantojen, suojelu- ja virkistysalueiden sekä arvokkaiden M-alueiden mitoitus,
- alimpien hyväksyttävien rakentamiskorkeuksien esittäminen kaavassa,
- Haapajärven ja Kernaalanjärven luonnon arvo- ja suojelualueiden täsmentäminen,
- muinaismuisto- ja kulttuurimaiseman vaikutus Kernaalanjärven rakentamisessa,
- varsinaisen turpeenottoalueen jättäminen kaavan ulkopuolelle,
- Joutsaaren käyttämättömän rakennusoikeuden siirto mantereelle,
- naapurikuntalausuntotahot.

Tekninen lautakunta 2.12.2003 § 156

- täydensi rantayleiskaavan suunnitteluperusteita (loma-asuntomäärä)
  - suojelu- ja virkistysalueet,
  - kulttuuri- ja maisema-alueet, ja
  - rakennuskelvottomat alueet.

Luonnoksen laatiminen.

Neuvottelu kunnan viranomaisten kanssa kaavaluonnoskartasta ja -määräyksistä 27.1.2004.

Tekninen lautakunta 10.2.2004 § 33

- kävi suunnittelukeskustelun luonnoksesta.

Tekninen lautakunta 4.3.2004 § 45

- hyväksyi osallistumis- ja arviointisuunnitelman, ja
- hyväksyi kaavaluonnoksen nähtäville MRL 62 §:n tarkoituksessa.

Kaavaluonnos nähtävillä 11.3.-7.4.2004 kunnanviraston palvelutoimistossa ja Tervakosken kirjastossa

- 19 lausuntopyyntöä (11.3.2004),
- 29 kirjettä (11.3.2004) osakaskunnille, vesiensuojelu- ja kylätoimintayhdistyksille sekä luonto- ja tuottajajärjestölle,
- nettiin (10.3.2004) kuulutus, selostus, mielipidelomake sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma,
- kuulutus Janakkalan-Rengon Sanomiin, Hämeen Sanomiin ja Aamupostiin (ilmestymispäivä 10.3.2004),

Kaavakokous (16.3.2004).

- 20 osallistujaa,
- kysymyksiä mm.
  - ranta-alueen ja sulkeutuneisuuden määrittely,
  - nykytilanteen asuntolukumäärät keskimäärin ja Valajärvellä,
  - tilakeskusten laskentatapa mitoituksessa,
  - maanomistajien tavoitteiden huomioon ottaminen suunnittelussa,
  - vapaa-alueiden osuus tiloittain, ja
  - vesiensuojelunormit suhteessa kaavamääräyksiin.

Luonnoksesta saatiin yhdeksän lausuntoa ja 18 kirjallista mielipidettä. Lisäksi saatiin kymmeniä suullisia yhteydenottoja. Esille tulivat mm.

- suunnittelualueen laajuus,
- suunnitteluperusteet,
- pysyvä asuminen, ja
- ranta-asemakaavojen ratkaisujen säilyttäminen.

Kaavaehdotuksen laatiminen.

6.3 Ehdotus

Tekninen lautakunta 26.10.2004 § 173

- hyväksyi osallistumis- ja arviointisuunnitelman, ja
- hyväksyi kaavaluonnoksen ja saattoi sen kunnanhallituksen käsittelyyn.

Kunnanhallitus 1.11.2004 § 323

- hyväksyi lautakunnan esityksen, ja
- saattoi kaavaluonnoksen MRL 65 §:n tarkoituksessa nähtäville ja lausunnoille.

Kaavaehdotus nähtävillä 11.11.-10.12.2004 kunnanviraston palvelutoimistossa ja Tervakosken kirjastossa

- 20 lausuntopyyntöä (9.11.2004),
- kirjeet ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille (3.11.2004, noin 550) osakaskunnille (13), vesiensuojelu- ja kylätoimintayhdistyksille (15) sekä luonto- ja tuottajajärjestölle (2),
- julkipanoilmoitus ilmoitustaululle 10.11.2005,
- nettiin (10.11.2004) kuulutus, selostus, muistutuslomake sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma,
- kuulutus Janakkalan-Rengon Sanomiin, Hämeen Sanomiin ja Aamupostiin (ilmestymispäivä 10.11.2004),

Kaavakokous (30.11.2004)

- 26 osallistujaa.

Ehdotuksesta saatiin 14 lausuntoa ja 22 muistutusta. Lisäksi saatiin nähtävänäolon jälkeen vielä muita muutosesityksiä.

Viranomaisneuvottelu (MRL 66 §) 22.3.2005

- läsnä ympäristökeskuksen, maakuntaliiton, tiepiirin ja Janakkalan kunnan edustajat (Museoviraston ja naapurikuntien edustajat eivät osallistuneet neuvotteluun),
- täsmennyksinä kaavan laatijan vastineluonnokseen todettiin mm.
  - o rakentamisen osoittamisesta muinaismuistoalueelle neuvotellaan Museoviraston kanssa,
  - o on mahdollista ja tarpeellista lisätä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeän alueen (luo) määräykseen maisematyöluopatarve,
  - o maa- ja metsätalouden talousrakennusten rakentamismahdollisuutta peltoalueelle täsmennetään,
  - o saareen osoitettavaa rakennusoikeutta pienennetään, ja
  - o rakennuspaikkaa muodostamatonta luvatonta jalasmökkiä ei osoiteta.

Lisäkuuleminen kaavamääräyksen (luo) muuttamisen johdosta 7.-26.4.2005

- kirje maanomistajille 6.4.2005 (42 kpl),
- muistutuksia yhdeksän kappaletta.

Vastineet lausuntoihin ja muistutuksiin.

Tekninen lautakunta 21.6.2005 § 88

- keskustelu lausuntojen ja muistutusten vaikutuksesta kaavan jatkovalmisteluun.

6.4 Hyväksyminen ja täytäntöönpano

Tekninen lautakunta 23.8.2005 § 106

- käsitteli lausunnot ja muistutukset sekä teki eräät korjaukset kaavaehdotukseen,
- hyväksyi tarkistetun kaavaehdotuksen, ja
- saattoi sen kunnanhallituksen käsittelyyn ja valtuuston hyväksyttäväksi MRL 37 ja 44 §:n tarkoituksessa.

Kunnanhallitus 12.9.2005 § 247

- hyväksyi kaavaehdotuksen teknisen lautakunnan esityksen mukaisesti, ja
- esitti sen valtuuston hyväksyttäväksi MRL 37 ja 44 §:n tarkoituksessa.

MRL 65 §:n mukainen tiedottaminen

- perustellut kannanotot niitä pyytäneille 16.9.2005 lähteneellä kirjeellä.

Valtuusto 24.10.2005 § 97

- hyväksyi yksimielisesti kunnanhallituksen ehdotuksen.

Ilmoitus kaavan hyväksymisestä

- ilmoitustaululla ja netissä 2.11.-2.12.2005,
- Janakkalan-Rengon Sanomissa, Hämeen Sanomissa ja Aamupostissa 2.11.2005,
- aineisto Hämeen ympäristökeskukselle, Hämeen liitolle, Hämeen tiepiirille, Museovirastolle ja Fingrid Oyj:lle 3.11.2005.

Kunnanhallitus 21.11.2005 § 320

- korjasi hallintolain 51.1 §:n mukaisesti teknisen virheen kaavakartassa.

Korjauskirje kaavan hyväksymisilmoituksen saaneille 22.11.2005.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 9.12.2005 valitusten (2) johdosta.

Kunnanhallitus 2.1.2006 § 1

- lausunto hallinto-oikeudelle, valitukset esitettiin hylättäviksi.

Kunnanhallitus 2.1.2006 § 2

- määräsi MRL 201 §:n mukaisesti kaavan tulemaan voimaan niiltä osilta, joihin ei kohdistunut valituksia.

Kuuluttaminen kaavan täytäntöönpanosta

- ilmoitustaululla ja netissä 10.1.-24.1.2006,
- Janakkalan-Rengon Sanomissa ja Hämeen Sanomissa 11.1.2006,
- täytäntöönpanokelpoisuutta koskeva päätös tiedoksi valittaneille ja hallinto-oikeudelle 10.1.2006,
- aineisto Hämeen ympäristökeskukselle, Hämeen liitolle, Hämeen maanmittaustoimistolle, ympäristölautakunnalle, Hämeen tiepiirille, Museovirastolle ja Fingrid Oyj:lle 10.1.2006.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus hylkäsi valitukset 12.6.2006.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä ilmoitettiin kuntalain 97 §:n mukaisesti kunnan ilmoitustaululla 13.6.2006.

Hallinto-oikeuden ratkaisusta ei valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Ilmoitus kaavan vahvistumisesta kaikilta osiltaan

- ilmoitustaululla ja netissä 22.8.-5.9.2006,
- Janakkalan-Rengon Sanomissa ja Hämeen Sanomissa 23.8.2006,
- osa-aineisto Hämeen ympäristökeskukselle, Hämeen liitolle, Hämeen maanmittaustoimistolle, ympäristölautakunnalle, Hämeen tiepiirille, Museovirastolle, Fingrid Oyj:lle ja valituksen tehneille 22.8.2006.

Kunnanhallitus totesi 4.9.2006 § 239 kaavan saaneen lainvoiman.

Ote kunnanhallituksen päätöksestä ja kaava-asiakirjat naapurikunnille (Hausjärvi, Riihimäki, Loppi, Renko ja Hämeenlinna) 13.9.2006.

Janakkala 21.6.2007

Rauno Kononen
Kaavoitusinsinööri

JANAKKALAN LÄNTINEN RANTAYLEISKAAVA
MITOITUSESIMERKKI, Viralanjärvi

Mitoitustapa	Vesi- ala (ha)	Rantaviivan pituus (m)	Mitoitusperuste vyö- hyke (m.km)	tiheys rp/ (km)	Laskenn. mitoitus (m.kpl)	Asuntoja v. 2002 (m.kpl)	Lis. ranta- ak ja pl (m.kpl)	Lisäys rantayk (m.kpl)	Asuntoja yhteensä (m.kpl)	Kokonaismitoitus (rakennusp./ km)	m.km	(vha/rp)		
Yleiskaavaehdotus	124	7050	5,761	III	9	6,6	48,31	28,67	4,00	10,83	43,50	6,17	7,55	2,85
- täyteen rakennetut kantatilat		1680	1,443			12,99	11,67	3,00		14,67	8,73	10,17		
- täydennysrakennettavat ja muut tilat		5370	4,318			35,32	17,00	1,00	10,83	28,83	5,37	6,68		
Eräiden merkintöjen selitys (m.km)														
(m.kpl)														
(vha/rp)														
"Yleinen"	124	7050	6,370		6	35,58	28,67	4,00	9,83	42,50	6,03	6,67	2,92	
Eräiden merkintöjen selitys (m.km)														
0-vaihtoehto	124	7050					28,67	4,00		32,67	4,63		3,80	

Ns:n yleisen mitoitustavan mitoitusteruste kuusi loma-asuntoa per siten muunnettu rantaviivakilometri toisi järvelle yhden loma-asunnon vähemmän kuin yleiskaavaehdotuksessa käytetty, valtuuston vuonna 2000 hyväksymä Janakkalan ranta-alueiden suunnitteluperusteiden mukainen mitoitustapa.

25.2.2005

